ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 4ης Οκτωβρίου 2024 * [i]

«Προδικαστική παραπομπή – Εσωτερική αγορά – Ανταγωνισμός – Ρύθμιση θεσπισθείσα από διεθνή αθλητική ομοσπονδία και εφαρμοζόμενη από αυτήν με τη συνδρομή των μελών της – Επαγγελματικό ποδόσφαιρο – Φορείς ιδιωτικού δικαίου στους οποίους έχουν ανατεθεί ρυθμιστικές και ελεγκτικές εξουσίες καθώς και εξουσίες επιβολής κυρώσεων – Κανονισμός ιδιότητας και μεταγραφών των ποδοσφαιριστών – Κανόνες περί συμβάσεων εργασίας που συνάπτονται μεταξύ συλλόγων και ποδοσφαιριστών – Πρόωρη λύση συμβάσεως εργασίας από τον ποδοσφαιριστή – Αποζημίωση την οποία υποχρεούται να καταβάλει ο ποδοσφαιριστής – Αλληλέγγυα και εις ολόκληρον ευθύνη του νέου συλλόγου ο οποίος προσλαμβάνει τον ποδοσφαιριστή – Κυρώσεις – Απαγόρευση χορηγήσεως του διεθνούς πιστοποιητικού μεταγραφής του ποδοσφαιριστή και εγγραφής του ενόσω εκκρεμεί διαφορά σχετικά με την πρόωρη λύση της συμβάσεως εργασίας – Απαγόρευση μεταγραφής άλλων ποδοσφαιριστών – Άρθρο 45 ΣΛΕΕ – Εμπόδιο στην ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων – Δικαιολόγηση – Άρθρο 101 ΣΛΕΕ – Απόφαση ενώσεως επιχειρήσεων έχουσα ως αντικείμενο την παρεμπόδιση ή τον περιορισμό του ανταγωνισμού – Αγορά εργασίας – Πρόσληψη ποδοσφαιριστών από τους συλλόγους – Αγορά των διασυλλογικών ποδοσφαιρικών διοργανώσεων – Συμμετοχή των συλλόγων και των ποδοσφαιριστών στις αθλητικές διοργανώσεις – Περιορισμός του ανταγωνισμού ως εκ του αντικειμένου – Εξαίρεση»

Στην υπόθεση C-650/22,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το cour d'appel de Mons (εφετείο Μονς, Βέλγιο) με απόφαση της 19ης Σεπτεμβρίου 2022, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 17 Οκτωβρίου 2022, στο πλαίσιο της δίκης

Fédération international de football association (FIFA)

κατά

BZ,

παρισταμένων των:

Union royale belge des sociétés de football association ASBL (URBSFA),

Sporting du Pays de Charleroi SA,

Fédération internationale des footballeurs professionnels,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

Fédération internationale des footballeurs professionnels – Division Europe,

Union nationale des footballeurs professionnels (UNFP),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Prechal, πρόεδρο τμήματος, F. Biltgen, N. Wahl, J. Passer (εισηγητή) και M. L. Arastey Sahún, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Szpunar

γραμματέας: C. Di Bella, διοικητικός υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 18ης Ιανουαρίου 2024,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η Fédération internationale de football association (FIFA), εκπροσωπούμενη από τον A. Laes, avocat, και από τον D. Van Liedekerke, advocaat,

– ο BZ, εκπροσωπούμενος από τους J.-E. Barthélemy, J.-L. Dupont, P. Henry, M. Hissel και F. Stockart, avocats,

– η Union royale belge des sociétés de football association ASBL (URBSFA), εκπροσωπούμενη από τον N. Cariat, την E. Matthys και τον A. Stévenart, avocats,

– η Fédération internationale des footballeurs professionnels, εκπροσωπούμενη από τους C. De Preter και P. Paepe, avocats,

– η Fédération internationale des footballeurs professionnels – Division Europe, εκπροσωπούμενη από τους J.-E. Barthélemy, C. De Preter και P. Paepe, avocats,

– η Union nationale des footballeurs professionnels (UNFP), εκπροσωπούμενη από τους C. De Preter, P. Paepe και R. Palao, avocats,

– η Ελληνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Κ. Μπόσκοβιτς και τη Χ. Κοκκόση,

– η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους R. Bénard και V. Depenne,

– η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την G. Palmieri, επικουρούμενη από τους D. Del Gaizo και S. L. Vitale, avvocati dello Stato,

– η Ουγγρική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. Z. Fehér και από τις E. Gyarmati και K. Szíjjártó,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους S. Baches Opi, T. Baumé, B.-R. Killmann και G. Meessen,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 30ής Απριλίου 2024,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 45 και 101 ΣΛΕΕ.

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Fédération internationale de football association (Διεθνούς Ποδοσφαιρικής Ομοσπονδίας) (FIFA) και του BZ, σχετικά με αίτημα του δευτέρου για αποκατάσταση της ζημίας που θεωρεί ότι υπέστη λόγω της, κατ' αυτόν, παράνομης και υπαίτιας συμπεριφοράς της FIFA και της Union royale belge des sociétés de football association ASBL (Βελγικής Βασιλικής Ποδοσφαιρικής Ομοσπονδίας) (URBSFA).

I. Το νομικό πλαίσιο

A. Το καταστατικό της FIFA

3 Η FIFA είναι ένωση ιδιωτικού δικαίου η οποία εδρεύει στην Ελβετία. Κατά το άρθρο 2 του καταστατικού της, όπως το κείμενο αυτό ίσχυε τον Σεπτέμβριο του 2020, η FIFA έχει ως σκοπό, μεταξύ άλλων, «τη θέσπιση κανόνων και διατάξεων που διέπουν το ποδόσφαιρο και τα συναφή ζητήματα και τη μέριμνα για την τήρησή τους», καθώς και «τον έλεγχο του ποδοσφαίρου σε όλες τις μορφές του διά της λήψεως όλων των αναγκαίων ή προσηκόντων μέτρων για την αποτροπή παραβιάσεως του καταστατικού, των κανονισμών, των αποφάσεων της FIFA και των κανόνων του παιχνιδιού».

4 Κατά τα άρθρα 11 και 14 του καταστατικού της FIFA, κάθε «ομοσπονδία υπεύθυνη για την οργάνωση και τον έλεγχο του ποδοσφαίρου» σε συγκεκριμένη χώρα μπορεί να γίνει μέλος της FIFA, υπό την προϋπόθεση, μεταξύ άλλων, ότι είναι ήδη μέλος μίας από τις έξι συνομοσπονδίες ηπείρων οι οποίες αναγνωρίζονται από τη FIFA και μνημονεύονται στο άρθρο 22 του εν λόγω καταστατικού και μεταξύ των οποίων καταλέγεται η Ένωση Ευρωπαϊκών Ποδοσφαιρικών Ομοσπονδιών (UEFA), καθώς και υπό την προϋπόθεση ότι δεσμεύεται προηγουμένως να συμμορφωθεί προς το καταστατικό, τους κανονισμούς, τις οδηγίες και τις αποφάσεις τόσο της FIFA όσο και της συνομοσπονδίας ηπείρου της οποίας είναι ήδη μέλος η συγκεκριμένη ομοσπονδία. Στην πράξη, περισσότερες από 200 εθνικές ποδοσφαιρικές ομοσπονδίες είναι επί του παρόντος μέλη της FIFA. Υπό την ιδιότητα αυτή, υπέχουν, δυνάμει των άρθρων 14 και 15 του καταστατικού της FIFA, την υποχρέωση, μεταξύ άλλων, να επιβάλλουν την τήρηση του καταστατικού, των κανονισμών, των οδηγιών και των αποφάσεων της FIFA τόσο στα μέλη τους ή στα συνδεδεμένα μέλη τους όσο και στο σύνολο όσων δραστηριοποιούνται στον χώρο του ποδοσφαίρου, ιδίως δε στις ενώσεις επαγγελματικών συλλόγων, στους συλλόγους και στους ποδοσφαιριστές.

5 Στα μέλη της FIFA και της UEFA καταλέγεται η URBSFA, η οποία εδρεύει στο Βέλγιο και η οποία έχει ως σκοπό, μεταξύ άλλων, την οργάνωση και την προώθηση του ποδοσφαίρου στο εν λόγω κράτος μέλος. Βάσει του καταστατικού της, η URBSFA δεσμεύεται να τηρεί το καταστατικό, τους κανονισμούς και τις αποφάσεις της FIFA και της UEFA καθώς και να επιβάλλει την τήρησή

τους στα μέλη της, «υπό την επιφύλαξη των γενικών αρχών του δικαίου, των διατάξεων δημοσίας τάξεως και των σχετικών ρυθμίσεων αναγκαστικού δικαίου που έχουν θεσπισθεί σε εθνικό επίπεδο, καθώς και σε επίπεδο περιφέρειας και γλωσσικής κοινότητας».

Β. Η ρύθμιση της FIFA περί ιδιότητας και μεταγραφών των ποδοσφαιριστών

6 Στις 22 Μαρτίου 2014 η FIFA θέσπισε τον «Κανονισμό Ιδιότητας και Μεταγραφών των Ποδοσφαιριστών» (στο εξής: ΚΙΜΠ), ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 1η Αυγούστου του ίδιου έτους, αντικαθιστώντας προγενέστερη ρύθμιση έχουσα το ίδιο αντικείμενο.

7 Στο εισαγωγικό μέρος του ΚΙΜΠ, το οποίο φέρει τον τίτλο «Ορισμοί», περιλαμβάνεται το εξής χωρίο:

«Για την ερμηνεία του παρόντος κανονισμού, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

1. Προηγούμενη ομοσπονδία: η ομοσπονδία στην οποία υπάγεται ο προηγούμενος σύλλογος.

2. Προηγούμενος σύλλογος: ο σύλλογος από τον οποίο αποχωρεί ο ποδοσφαιριστής.

3. Νέα ομοσπονδία: η ομοσπονδία στην οποία υπάγεται ο νέος σύλλογος.

4. Νέος σύλλογος: ο σύλλογος στον οποίο εντάσσεται ο ποδοσφαιριστής.

[…]

6. Οργανωμένο ποδόσφαιρο: το ποδόσφαιρο το οποίο έχει οργανωθεί υπό την αιγίδα της FIFA, των συνομοσπονδιών και των ομοσπονδιών ή για το οποίο αυτές έχουν χορηγήσει άδεια.

7. Προστατευόμενη περίοδος: χρονική περίοδος τριών ολοκληρωμένων αγωνιστικών περιόδων ή τριετίας –λαμβάνεται υπόψη όποια από τις δύο προηγηθεί–, κατόπιν της θέσεως σε ισχύ συμβάσεως, εφόσον η επίμαχη σύμβαση έχει συναφθεί πριν από τη συμπλήρωση του εικοστού ογδόου έτους ηλικίας του επαγγελματία ποδοσφαιριστή, ή χρονική περίοδος δύο ολοκληρωμένων αγωνιστικών περιόδων ή διετίας –λαμβάνεται υπόψη όποια από τις δύο προηγηθεί–, κατόπιν της θέσεως σε ισχύ συμβάσεως, εφόσον η επίμαχη σύμβαση έχει συναφθεί μετά τη συμπλήρωση του εικοστού ογδόου έτους ηλικίας του επαγγελματία ποδοσφαιριστή.

[…]

9. Αγωνιστική περίοδος: χρονικό διάστημα που αρχίζει με τον πρώτο επίσημο αγώνα του εθνικού πρωταθλήματος και ολοκληρώνεται με τον τελευταίο επίσημο αγώνα του εθνικού πρωταθλήματος.

[…]»

8 Το άρθρο 1 του ΚΙΜΠ, το οποίο φέρει τον τίτλο «Πεδίο εφαρμογής», ορίζει στην παράγραφό του 1 τα εξής:

«Με τον παρόντα κανονισμό θεσπίζονται κανόνες παγκόσμιας δεσμευτικής ισχύος όσον αφορά την ιδιότητα των ποδοσφαιριστών και τη δυνατότητά τους να συμμετέχουν στο οργανωμένο

ποδόσφαιρο, καθώς και τη μεταγραφή τους μεταξύ συλλόγων που ανήκουν σε διαφορετικές ομοσπονδίες.»

9 Το άρθρο 2 του ΚΙΜΠ, το οποίο φέρει τον τίτλο «Ιδιότητα ποδοσφαιριστή: ερασιτέχνες και επαγγελματίες ποδοσφαιριστές», προβλέπει τα ακόλουθα:

«1. Οι ποδοσφαιριστές που συμμετέχουν στο οργανωμένο ποδόσφαιρο είναι είτε ερασιτέχνες είτε επαγγελματίες.

2. Επαγγελματίας θεωρείται ο ποδοσφαιριστής που διαθέτει γραπτή σύμβαση με σύλλογο και αμείβεται περισσότερο από τις πραγματικές δαπάνες του σε ανταπόδοση της ποδοσφαιρικής του δραστηριότητας. Οι λοιποί ποδοσφαιριστές θεωρούνται ερασιτέχνες.»

10 Το άρθρο 5 του ΚΙΜΠ, το οποίο φέρει τον τίτλο «Εγγραφή», προβλέπει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Ένας ποδοσφαιριστής πρέπει να είναι εγγεγραμμένος σε ομοσπονδία για να αγωνίζεται με σύλλογο, είτε ως επαγγελματίας είτε ως ερασιτέχνης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2. Μόνον οι εγγεγραμμένοι ποδοσφαιριστές έχουν δυνατότητα συμμετοχής στο οργανωμένο ποδόσφαιρο. Η εγγραφή ποδοσφαιριστή προϋποθέτει ότι αυτός αποδέχεται να συμμορφώνεται προς το καταστατικό και τους κανονισμούς της FIFA, των συνομοσπονδιών και των ομοσπονδιών.»

11 Το άρθρο 6 του ΚΙΜΠ, το οποίο φέρει τον τίτλο «Περίοδοι εγγραφών-μεταγραφών», ορίζει στην παράγραφο 1, πρώτη περίοδος, ότι «[έ]νας ποδοσφαιριστής μπορεί να εγγραφεί μόνον κατά τη διάρκεια μίας εκ των δύο ετήσιων μεταγραφικών περιόδων οι οποίες καθορίζονται προς τούτο από την οικεία ομοσπονδία».

12 Επιπλέον, ο ΚΙΜΠ περιέχει, μεταξύ άλλων, κανόνες σχετικά με τις συμβάσεις εργασίας που συνάπτονται μεταξύ ποδοσφαιριστή και συλλόγου καθώς και κανόνες για τις μεταγραφές των ποδοσφαιριστών.

1. Οι κανόνες περί των συμβάσεων εργασίας

13 Το άρθρο 13 του ΚΙΜΠ, το οποίο φέρει τον τίτλο «Τήρηση των συμβάσεων», ορίζει τα εξής:

«Σύμβαση συναφθείσα μεταξύ επαγγελματία ποδοσφαιριστή και συλλόγου δύναται να λυθεί μόνον κατά τη λήξη ισχύος της ή με κοινή συμφωνία.»

14 Κατά το άρθρο 14 του ΚΙΜΠ, το οποίο φέρει τον τίτλο «Λύση συμβάσεως λόγω νόμιμης αιτίας»:

«Σύμβαση δύναται να λυθεί από ένα εκ των συμβαλλομένων μερών λόγω νόμιμης αιτίας, χωρίς συνέπειες (ήτοι χωρίς καταβολή αποζημιώσεως ή αθλητικές κυρώσεις).»

15 Το άρθρο 16 του ΚΙΜΠ, το οποίο φέρει τον τίτλο «Απαγόρευση λύσεως συμβάσεως κατά τη διάρκεια αγωνιστικής περιόδου», ορίζει τα εξής:

«Δεν επιτρέπεται μονομερής λύση συμβάσεως κατά τη διάρκεια αγωνιστικής περιόδου.»

16 Το άρθρο 17 του ΚΙΜΠ, το οποίο φέρει τον τίτλο «Συνέπειες λύσεως συμβάσεως χωρίς νόμιμη αιτία», προβλέπει τα ακόλουθα:

«Οι ακόλουθες διατάξεις εφαρμόζονται σε περίπτωση λύσεως συμβάσεως χωρίς νόμιμη αιτία:

1. Σε κάθε περίπτωση, το συμβαλλόμενο μέρος που έλυσε τη σύμβαση υποχρεούται στην καταβολή αποζημιώσεως. Υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 20 και του παραρτήματος 4 σχετικά με τις αποζημιώσεις καταρτίσεως και εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στη σύμβαση, η αποζημίωση για λύση της συμβάσεως υπολογίζεται λαμβανομένων υπόψη του ισχύοντος οικείου εθνικού δικαίου, των ιδιαιτεροτήτων του αθλήματος και κάθε άλλου αντικειμενικού κριτηρίου. Τα εν λόγω κριτήρια περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων την αμοιβή και τις λοιπές παροχές που οφείλονται προς τον ποδοσφαιριστή δυνάμει της ευρισκομένης σε ισχύ συμβάσεως και/ή της νέας συμβάσεως, την υπολειπόμενη διάρκεια της ευρισκομένης σε ισχύ συμβάσεως με ανώτατο όριο τα πέντε έτη, τα έξοδα και τις δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκε ή τις οποίες κατέβαλε ο προηγούμενος σύλλογος (που αποσβέσθηκαν εντός της συμβατικής περιόδου), καθώς και το ζήτημα αν η λύση επήλθε κατά τη διάρκεια προστατευόμενης περιόδου.

2. Το δικαίωμα στην εν λόγω αποζημίωση δεν δύναται να εκχωρηθεί σε τρίτο. Εφόσον ένας επαγγελματίας ποδοσφαιριστής υποχρεούται στην καταβολή αποζημιώσεως, ο επαγγελματίας ποδοσφαιριστής και ο νέος σύλλογός του υπέχουν αλληλεγγύως και εις ολόκληρον ευθύνη για την καταβολή της αποζημιώσεως. Το ποσό μπορεί να ορίζεται στη σύμβαση ή να συμφωνείται μεταξύ των συμβαλλομένων μερών.

[…]

4. Πέραν της υποχρεώσεως καταβολής αποζημιώσεως, επιβάλλονται αθλητικές κυρώσεις εις βάρος κάθε συλλόγου που αποδείχθηκε ότι έλυσε συμβόλαιο ή υποκίνησε τη λύση συμβολαίου κατά τη διάρκεια της προστατευόμενης περιόδου. Σύλλογος ο οποίος υπογράφει σύμβαση με επαγγελματία ποδοσφαιριστή ο οποίος έλυσε χωρίς νόμιμη αιτία την προηγούμενη σύμβασή του θεωρείται, μέχρις αποδείξεως του εναντίου, ότι παρακίνησε τον εν λόγω επαγγελματία ποδοσφαιριστή να λύσει τη σύμβαση. Η κύρωση συνίσταται στην επιβολή απαγορεύσεως στον σύλλογο να προβαίνει σε νέες μεταγραφές ποδοσφαιριστών, σε εθνικό ή διεθνές επίπεδο, επί δύο πλήρεις και συναπτές μεταγραφικές περιόδους. Ο σύλλογος θα δύναται να εγγράψει νέους ποδοσφαιριστές, σε εθνικό ή διεθνές επίπεδο, μόνον από τη μεταγραφική περίοδο που έπεται της πλήρους έκτισης της οικείας αθλητικής κυρώσεως. Ειδικότερα, ο σύλλογος δεν θα δύναται να κάνει χρήση της εξαιρέσεως και των προσωρινών μέτρων που προβλέπονται [από τον παρόντα κανονισμό] προκειμένου να εγγράψει ποδοσφαιριστές πριν από την εν λόγω περίοδο.»

17 Το άρθρο 22 του ΚΙΜΠ, το οποίο φέρει τον τίτλο «Αρμοδιότητα της FIFA», ορίζει τα εξής:

«Με την επιφύλαξη του δικαιώματος κάθε ποδοσφαιριστή ή συλλόγου να ζητήσει αποζημίωση ενώπιον πολιτικού δικαστηρίου σε περίπτωση σχετικών με την εργασία διαφορών, η αρμοδιότητα της FIFA καταλαμβάνει:

a) Διαφορές μεταξύ συλλόγων και ποδοσφαιριστών σχετικά με την τήρηση της συμβατικής σταθερότητας (άρθρα 13 έως 18) εφόσον έχει υποβληθεί αίτηση χορηγήσεως [διεθνούς πιστοποιητικού μεταγραφής (ΔΠΜ)] και εφόσον προβάλλεται αξίωση συμβαλλομένου μέρους σε σχέση με την εν λόγω αίτηση χορηγήσεως ΔΠΜ, ιδίως όσον αφορά την έκδοσή της, την επιβολή αθλητικών κυρώσεων ή αποζημίωση λόγω λύσεως της συμβάσεως·

[…]».

18 Το άρθρο 24 του ΚΙΜΠ, το οποίο φέρει τον τίτλο «Τμήμα Επιλύσεως Διαφορών», ορίζει στην παράγραφό του 1 τα ακόλουθα:

«Το Τμήμα Επιλύσεως Διαφορών (ΤΕΔ) είναι αρμόδιο να επιλύει κάθε διαφορά που διαλαμβάνεται στο [άρθρο 22, στοιχεία a), b) και e),] εκτός των διαφορών που αφορούν την έκδοση ΔΠΜ.»

2. Οι κανόνες περί μεταγραφών

19 Το άρθρο 9 του ΚΙΜΠ, το οποίο φέρει τον τίτλο «Διεθνές Πιστοποιητικό Μεταγραφής», ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Ποδοσφαιριστής εγγεγραμμένος σε ομοσπονδία δύναται να εγγραφεί σε νέα ομοσπονδία μόνον εφόσον η δεύτερη έλαβε [ΔΠΜ] εκδοθέν από την προηγούμενη ομοσπονδία. Το ΔΠΜ εκδίδεται δωρεάν, άνευ όρων και άνευ χρονικού περιορισμού. Κάθε αντίθετη διάταξη είναι ανίσχυρη. Η ομοσπονδία που χορηγεί το ΔΠΜ υποχρεούται να καταθέτει αντίγραφό του στη FIFA. Η διοικητική διαδικασία εκδόσεως του ΔΠΜ περιγράφεται στο [άρθρο] 8 του παραρτήματος 3 […] του παρόντος κανονισμού.»

20 Το παράρτημα 3 του ΚΙΜΠ, το οποίο φέρει τον τίτλο «Καθεστώς ρυθμίσεως των μεταγραφών», περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, το άρθρο 8, το οποίο έχει ως αντικείμενο τη «Διοικητική Διαδικασία για τις μεταγραφές επαγγελματιών ποδοσφαιριστών μεταξύ ομοσπονδιών» και το οποίο ορίζει τα ακόλουθα:

«8.1 Αρχές

1. Κάθε επαγγελματίας ποδοσφαιριστής εγγεγραμμένος σε σύλλογο υπαγόμενο σε ομοσπονδία δύναται να εγγραφεί σε σύλλογο υπαγόμενο σε άλλη ομοσπονδία μόνον κατόπιν της εκδόσεως ΔΠΜ από την προηγούμενη ομοσπονδία και εφόσον η νέα ομοσπονδία δηλώσει ότι παρέλαβε το εν λόγω ΔΠΜ. […]

[…]

8.2 Έκδοση ΔΠΜ για επαγγελματία ποδοσφαιριστή

[…]

3. Άμα τη λήψει της αιτήσεως ΔΠΜ, η προηγούμενη ομοσπονδία οφείλει να ζητήσει από τον προηγούμενο σύλλογο και από τον επαγγελματία ποδοσφαιριστή να παράσχουν διευκρινίσεις σχετικά με το αν έληξε η ισχύς της συμβάσεως, αν λύθηκε πρόωρα με κοινή συμφωνία ή αν υφίσταται διαφορά εκ συμβάσεως μεταξύ των δύο μερών.

4. Εντός προθεσμίας επτά ημερών από την ημερομηνία αιτήσεως για τη χορήγηση του ΔΠΜ, η προηγούμενη ομοσπονδία οφείλει […]:

a) να χορηγήσει το ΔΠΜ στη νέα ομοσπονδία και να καταχωρίσει την ημερομηνία διαγραφής του ποδοσφαιριστή·

b) να απορρίψει την αίτηση ΔΠΜ και να εκθέσει […] τον λόγο απορρίψεως, ο οποίος δύναται να συνίσταται είτε στο γεγονός ότι δεν έχει λήξει η σύμβαση μεταξύ του προηγούμενου συλλόγου και του επαγγελματία ποδοσφαιριστή είτε στο γεγονός ότι δεν υπήρξε αμοιβαία συμφωνία περί πρόωρης λύσεως της συμβάσεως.

[…]

7. Η προηγούμενη ομοσπονδία δεν εκδίδει το ΔΠΜ εάν υφίσταται διαφορά εκ συμβάσεως μεταξύ του προηγούμενου συλλόγου και του επαγγελματία ποδοσφαιριστή βάσει των περιστάσεων που ορίζονται στο [άρθρο] 8.2, [εδάφιο] 4b, του παρόντος παρατήματος. Σε τέτοια περίπτωση, κατόπιν αιτήσεως της νέας ομοσπονδίας, η FIFA δύναται να λάβει προσωρινά μέτρα εφόσον συντρέχουν εξαιρετικές περιστάσεις. […] Επιπλέον, ο επαγγελματίας ποδοσφαιριστής, ο προηγούμενος σύλλογος και/ή ο νέος σύλλογος δύνανται να προσφύγουν ενώπιον της FIFA, σύμφωνα με το [άρθρο] 22. Στην περίπτωση αυτή, η FIFA αποφαίνεται επί της εκδόσεως του ΔΠΜ και επί της ενδεχόμενης επιβολής αθλητικών κυρώσεων εντός εξήντα ημερών. Η απόφαση περί αθλητικών κυρώσεων λαμβάνεται πάντοτε πριν από τη χορήγηση του ΔΠΜ. Η χορήγηση του ΔΠΜ δεν θίγει το δικαίωμα αποζημιώσεως λόγω λύσεως της συμβάσεως.»

II. Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

21 Ο BZ είναι πρώην επαγγελματίας ποδοσφαιριστής ο οποίος κατοικεί στο Παρίσι (Γαλλία).

22 Στις 20 Αυγούστου 2013 υπέγραψε σύμβαση εργασίας τετραετούς ισχύος με τη Futbolny Klub Lokomotiv, γνωστή επίσης ως Λοκομοτίβ Μόσχας, επαγγελματικό ποδοσφαιρικό σύλλογο εδρεύοντα στη Ρωσία.

23 Στις 22 Αυγούστου 2014 η Λοκομοτίβ Μόσχας έλυσε την ως άνω σύμβαση για λόγους που αφορούσαν, κατά τον σύλλογο, τη συμπεριφορά του BZ. Στις 15 Σεπτεμβρίου 2014 ο εν λόγω σύλλογος προσέφυγε ενώπιον του ΤΕΔ, βάσει του άρθρου 22, στοιχείο a), και του άρθρου 24 του ΚΙΜΠ, με αίτημα να υποχρεωθεί ο BZ στην καταβολή αποζημιώσεως ύψους 20 εκατομμυρίων ευρώ, λόγω «λύσεως συμβάσεως χωρίς νόμιμη αιτία», κατά την έννοια του άρθρου 17 του ΚΙΜΠ. Ακολούθως, ο BZ προέβαλε ενώπιον του ΤΕΔ ανταπαίτηση ζητώντας να υποχρεωθεί η Λοκομοτίβ Μόσχας να του καταβάλει οφειλόμενους μισθούς, καθώς και αποζημίωση ισόποση της αμοιβής που θα του οφειλόταν βάσει της εν λόγω συμβάσεως αν αυτή ίσχυε έως τον προβλεπόμενο χρόνο λήξεώς της.

24 Ο BZ επισημαίνει ότι, εν συνεχεία, αναζήτησε νέο επαγγελματικό ποδοσφαιρικό σύλλογο ο οποίος θα μπορούσε να τον προσλάβει. Διευκρινίζει ότι, στο πλαίσιο της συγκεκριμένης αναζητήσεως, αντιμετώπισε δυσχέρειες λόγω του κινδύνου που θα διέτρεχε όποιος σύλλογος τον προσλάμβανε να καταστεί αλληλεγγύως και εις ολόκληρος υπεύθυνος για την καταβολή της αποζημιώσεως την οποία ενδεχομένως θα υποχρεωνόταν να καταβάλει ο ποδοσφαιριστής στη Λοκομοτίβ Μόσχας, βάσει του άρθρου 17 του ΚΙΜΠ.

25 Με έγγραφο της 19ης Φεβρουαρίου 2015, η Sporting du Pays de Charleroi SA, επαγγελματικός ποδοσφαιρικός σύλλογος που εδρεύει στο Βέλγιο, πρότεινε στον BZ να τον προσλάβει, διευκρινίζοντας πάντως ότι για την πρόσληψη αυτή έπρεπε να πληρούνται σωρευτικώς δύο αναβλητικές αιρέσεις, ήτοι, κατά πρώτον, ο ποδοσφαιριστής να εγγραφεί νομίμως και να έχει τη δυνατότητα να αγωνίζεται στην πρώτη ομάδα του εν λόγω συλλόγου προκειμένου να συμμετέχει σε οποιαδήποτε διοργάνωση της FIFA, της UEFA και της URBSFA για την οποία θα επιλεγόταν

και, κατά δεύτερον, να λάβει ο σύλλογος την έγγραφη και άνευ όρων επιβεβαίωση ότι δεν θα θεωρούνταν αλληλεγγύως και εις ολόκληρον υπεύθυνη για την καταβολή της όποιας αποζημιώσεως ενδεχομένως θα όφειλε ο BZ στη Λοκομοτίβ Μόσχας.

26 Με έγγραφο της 20ής Φεβρουαρίου 2015, ο BZ απευθύνθηκε στη FIFA και στην URBSFA προκειμένου αυτές να τον διαβεβαιώσουν, αφενός, ότι μπορούσε να εγγραφεί νομίμως και να έχει τη δυνατότητα να αγωνίζεται κανονικά με την πρώτη ομάδα της Sporting du Pays de Charleroi και, αφετέρου, ότι το άρθρο 17 του ΚΙΜΠ δεν θα εφαρμοζόταν στην περίπτωση του εν λόγω συλλόγου. Η FIFA του απάντησε ότι μόνον το αρμόδιο για τη λήψη αποφάσεων όργανό της είχε την εξουσία να εφαρμόσει τον ΚΙΜΠ. Η URBSFA απάντησε στον ποδοσφαιριστή ότι, σύμφωνα με τους κανόνες που έχει θεσπίσει η FIFA, δεν ήταν δυνατή η εγγραφή του ενόσω δεν είχε εκδοθεί ΔΠΜ από τη Λοκομοτίβ Μόσχας.

27 Με απόφαση της 18ης Μαΐου 2015, το ΤΕΔ, πρώτον, δέχθηκε εν μέρει το αίτημα της Λοκομοτίβ Μόσχας και υποχρέωσε τον BZ να καταβάλει στον συγκεκριμένο σύλλογο αποζημίωση ύψους 10,5 εκατομμυρίων ευρώ. Δεύτερον, απέρριψε την ανταπαίτηση του BZ. Τρίτον, έκρινε ότι το άρθρο 17, σημείο 2, του ΚΙΜΠ δεν θα είχε εφαρμογή στο μέλλον στην περίπτωση του BZ.

28 Επιληφθέν ενδίκου μέσου που άσκησε ο BZ, το Διαιτητικό Αθλητικό Δικαστήριο (στο εξής: CAS), όργανο το οποίο εδρεύει στη Λωζάνη (Ελβετία), επικύρωσε την ως άνω απόφαση στις 27 Μαΐου 2016.

29 Στις 24 Ιουλίου 2015 ο BZ προσελήφθη από άλλον επαγγελματικό ποδοσφαιρικό σύλλογο, εδρεύοντα στη Γαλλία.

30 Στις 9 Δεκεμβρίου 2015 ο BZ άσκησε αγωγή ενώπιον του tribunal de commerce du Hainaut (division de Charleroi) (εμποροδικείο Hainaut, τμήμα Charleroi, Βέλγιο), με αίτημα να υποχρεωθούν οι FIFA και URBSFA να του καταβάλουν αποζημίωση ύψους 6 εκατομμυρίων ευρώ, προς αποκατάσταση της ζημίας την οποία θεωρούσε ότι υπέστη λόγω της παράνομης και υπαίτιας συμπεριφοράς των δύο εν λόγω ομοσπονδιών.

31 Με απόφαση της 19ης Ιανουαρίου 2017, το ως άνω δικαστήριο έκρινε ότι έχει διεθνή δικαιοδοσία και ότι είναι αρμόδιο να επιληφθεί της αγωγής του BZ, την οποία έκρινε κατ' αρχήν βάσιμη. Επέβαλε στις FIFA και URBSFA υποχρέωση να καταβάλουν, αλληλεγγύως και εις ολόκληρον, στον BZ προσωρινώς υπολογιζόμενο ποσό, αναβάλλοντας, ταυτόχρονα, την εκδίκαση της διαφοράς κατά τα λοιπά, προκειμένου να παρασχεθεί στους διαδίκους η δυνατότητα να καθορίσουν τη θέση τους επί του ζητήματος του προσδιορισμού του ύψους της ζημίας την οποία υπέστη ο BZ στο Βέλγιο λόγω της παράνομης και υπαίτιας συμπεριφοράς των δύο αυτών ομοσπονδιών.

32 Η FIFA άσκησε έφεση κατά της ως άνω αποφάσεως ενώπιον του cour d'appel de Mons (εφετείου Μονς, Βέλγιο), ήτοι του αιτούντος δικαστηρίου. Ζητεί κατ' ουσίαν από το εν λόγω δικαστήριο να κρίνει εαυτό στερούμενο διεθνούς δικαιοδοσίας και αναρμόδιο να επιληφθεί της αγωγής του BZ για τον λόγο ότι αυτή υπόκειται στην αποκλειστική δικαιοδοσία του CAS ή, τουλάχιστον, να κρίνει ότι τα βελγικά δικαστήρια δεν έχουν διεθνή δικαιοδοσία να επιληφθούν της συγκεκριμένης αγωγής. Επικουρικώς, η FIFA ζητεί από το αιτούν δικαστήριο να κρίνει απαράδεκτη ή, έστω, αβάσιμη την εν λόγω αγωγή.

33 Η URBSFA, ως προσεπικληθείσα στη δίκη, προβάλλει ανάλογα αιτήματα.

34 Η Sporting du Pays de Charleroi υπέβαλε αίτηση εκούσιας παρεμβάσεως ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου προς στήριξη των αιτημάτων της FIFA και της URBSFA.

35 Ο BZ, ο οποίος άσκησε αντέφεση, ζητεί κατ' ουσίαν από το αιτούν δικαστήριο, αφενός, να αποφανθεί ότι το άρθρο 17 και το άρθρο 9, παράγραφος 1, του ΚΙΜΠ, καθώς και το άρθρο 8.2.7 του παραρτήματος 3 του εν λόγω κανονισμού, αντιβαίνουν στα άρθρα 45 και 101 ΣΛΕΕ και, αφετέρου, να επιβάλει αλληλεγγύως και εις ολόκληρον στις FIFA και URBSFA την υποχρέωση να αποκαταστήσουν τη ζημία που υπέστη λόγω της θεσπίσεως και της εφαρμογής των εν λόγω κανόνων.

36 Στην απόφαση περί παραπομπής, το cour d'appel de Mons (εφετείο Μονς), αφού έκρινε παραδεκτές τόσο την έφεση της FIFA όσο και την αίτηση εκούσιας παρεμβάσεως της Sporting du Pays de Charleroi, εκτιμά, κατά πρώτον, ότι το tribunal de commerce du Hainaut (division de Charleroi) (εμποροδικείο Hainaut, τμήμα Charleroi) έκρινε ορθώς κατά νόμον ότι έχει διεθνή δικαιοδοσία να αποφανθεί επί της αγωγής του BZ κατά το μέρος που αυτή αφορά την αποκατάσταση της ζημίας που υπέστη ο ενάγων στο Βέλγιο.

37 Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά συναφώς, κατ' αρχάς, ότι η συγκεκριμένη αγωγή δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι εμπίπτει στην αποκλειστική δικαιοδοσία του CAS βάσει συμφωνίας υπαγωγής στη διαιτησία πληρούσας τις προϋποθέσεις κύρους που απαιτούνται κατά το βελγικό δίκαιο, λόγω του γενικού, άνευ αναγκαίων διαφοροποιήσεων και ασαφούς χαρακτήρα των διατάξεων του καταστατικού της FIFA, στις οποίες παραπέμπει η εν λόγω ομοσπονδία προκειμένου να καταδείξει την ύπαρξη τέτοιας συμφωνίας εν προκειμένω.

38 Εν συνεχεία, το αιτούν δικαστήριο κρίνει ότι η συγκεκριμένη αγωγή ενέπιπτε πράγματι στη διεθνή δικαιοδοσία του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, καθόσον αφορούσε τόσο την URBSFA όσο και τη FIFA. Συγκεκριμένα, κατά το αιτούν δικαστήριο, η ύπαρξη διεθνούς δικαιοδοσίας έχει αποδειχθεί, διότι η URBSFA εδρεύει στο Βέλγιο, ο δε BZ προβάλλει την ύπαρξη ζημίας που επήλθε στο Charleroi, ήτοι τον τόπο όπου δεν είχε τη δυνατότητα να ασκήσει δραστηριότητα επαγγελματία ποδοσφαιριστή παρά την πρόταση προσλήψεως εκ μέρους της Sporting du Pays de Charleroi. Ομοίως, όσον αφορά τη FIFA, υφίσταται διεθνής δικαιοδοσία, μολονότι η συγκεκριμένη ομοσπονδία εδρεύει στην Ελβετία, διότι ο BZ προβάλλει αδικοπρακτική ή οιονεί αδικοπρακτική ευθύνη της, καθόσον το προβαλλόμενο από τον ενάγοντα ζημιογόνο γεγονός επήλθε στο Charleroi (Βέλγιο) και επειδή υφίσταται ιδιαιτέρως στενός σύνδεσμος μεταξύ της διαφοράς των διαδίκων και του εν λόγω δικαστηρίου. Κατά το αιτούν δικαστήριο, πάντως, η επιλογή του BZ να ασκήσει αγωγή ενώπιον του tribunal de commerce du Hainaut (division de Charleroi) (εμποροδικείου Hainaut, τμήμα Charleroi) έχει ως συνέπεια να περιορίζεται η διεθνής δικαιοδοσία του συγκεκριμένου δικαστηρίου στη ζημία την οποία υπέστη ο ενδιαφερόμενος στο Βέλγιο.

39 Τέλος, το αιτούν δικαστήριο κρίνει ότι οι FIFA και URBSFA δεν μπορούν να προβάλλουν βασίμως «καταστρατήγηση των κανόνων διεθνούς δικαιοδοσίας», ισχυριζόμενες ότι ο BZ προκάλεσε τεχνηέντως ένδικη διαφορά στο Βέλγιο, λαμβάνοντας, μέσω δόλιων ενεργειών, πλασματική πρόταση προσλήψεως εκ μέρους της Sporting du Pays de Charleroi. Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά συναφώς ότι έχει αποδειχθεί, πρώτον, ότι ο BZ κατέβαλε προσπάθειες προκειμένου να προσληφθεί από πλείονες συλλόγους εγκατεστημένους σε διάφορα κράτη μέλη της Ένωσης, οι οποίοι, κατά τον Τύπο, εκδήλωσαν ενδιαφέρον σχετικώς, δεύτερον, ότι η Sporting du Pays de Charleroi έλαβε μονομερώς την πρωτοβουλία να του προτείνει πρόσληψη, τρίτον, ότι ο BZ προέβη αμέσως στις δέουσες ενέργειες προς πλήρωση των αναβλητικών αιρέσεων στις οποίες υπέκειτο η συγκεκριμένη πρόταση και, τέταρτον, ότι δεν ήταν παράλογο για εκείνον να

απαντήσει θετικά σε μια τέτοια πρόταση, η οποία ήταν η μόνη την οποία είχε τότε στη διάθεσή του προκειμένου να συνεχίσει την επαγγελματική σταδιοδρομία του παρά τη διαφορά του με τη Λοκομοτίβ Μόσχας και προκειμένου να περιορίσει τη ζημία λόγω της διακοπής της οικονομικής δραστηριότητάς του επί πλείονες μήνες.

40 Κατά δεύτερον, το cour d'appel de Mons (εφετείο Μονς) εκτιμά ότι η αγωγή του BZ είναι παραδεκτή, δεδομένου ότι ο πρωτοδίκως ενάγων δικαιολογεί επαρκώς κατά νόμον την ύπαρξη έννομου συμφέροντος, καθόσον υποστηρίζει ότι έχει δικαίωμα αποκαταστάσεως της ζημίας που υπέστη λόγω της παράνομης και υπαίτιας συμπεριφοράς της FIFA και της URBSFA.

41 Τέλος, κατά τρίτον, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι η επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης απαιτεί την επίλυση του ζητήματος αν η ζημία την οποία υποστηρίζει ότι υπέστη ο BZ, καθόσον παρεμποδίσθηκε να ασκεί τη δραστηριότητα επαγγελματία ποδοσφαιριστή κατά την αγωνιστική περίοδο 2014/2015, οφείλεται στην παράνομη και υπαίτια συμπεριφορά των FIFA και URBSFA, η οποία συνίσταται στην εις βάρος του εφαρμογή κανόνων που αντιβαίνουν στα άρθρα 45 και 101 ΣΛΕΕ, ήτοι των άρθρων 17 και 9, παράγραφος 1, του ΚΙΜΠ, και του άρθρου 8.2.7 του παραρτήματος 3 του εν λόγω κανονισμού.

42 Επί του ζητήματος αυτού, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει, αφενός, ότι, κατά τον BZ, πρέπει να γίνει δεκτό, υπό το πρίσμα της αποφάσεως της 15ης Δεκεμβρίου 1995, Bosman (C-415/93, EU:C:1995:463), ότι οι ως άνω κανόνες παρεμποδίζουν τόσο την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων όσο και τον ανταγωνισμό. Συγκεκριμένα, κατά τον πρωτοδίκως ενάγοντα, ο κανόνας του άρθρου 17, σημείο 2, του ΚΙΜΠ, κατά τον οποίο όποιος επαγγελματικός ποδοσφαιρικός σύλλογος προσλαμβάνει ποδοσφαιριστή κατόπιν άνευ νόμιμης αιτίας λύσεως συμβάσεως εργασίας ευθύνεται αλληλεγγύως και εις ολόκληρον για την καταβολή της αποζημιώσεως που ενδέχεται να υποχρεωθεί να καταβάλει ο ποδοσφαιριστής στον προηγούμενο σύλλογό του, παρεμποδίζει την πρόσληψη των ποδοσφαιριστών, εις βάρος τόσο αυτών όσο και των συλλόγων που επιθυμούν να τους προσλάβουν, τούτο δε κατά μείζονα λόγο καθόσον το ύψος της αποζημιώσεως, το οποίο πρέπει να καθορισθεί μεταγενέστερα βάσει των κριτηρίων που απαριθμούνται στο άρθρο 17, σημείο 1, του ΚΙΜΠ, δεν είναι κατά κανόνα γνωστό κατά το χρονικό σημείο συνάψεως συμβάσεως εργασίας μεταξύ των ενδιαφερομένων. Επιπλέον, η παρεμπόδιση αυτή επιτείνεται λόγω των κανόνων που περιέχονται, αντιστοίχως, στο άρθρο 17, σημείο 4, του ΚΙΜΠ, το οποίο προβλέπει ότι ο νέος σύλλογος θεωρείται ότι παρακίνησε τον ποδοσφαιριστή να λύσει τη σύμβασή του εργασίας με τον προηγούμενο σύλλογο και ότι ο νέος σύλλογος υπόκειται, σε ορισμένες περιπτώσεις, σε ενδεχόμενη επιβολή αθλητικής κυρώσεως. Ομοίως, οι κανόνες που περιέχονται στο άρθρο 9, παράγραφος 1, του ΚΙΜΠ και στο άρθρο 8.2.7 του παραρτήματός του επιτείνουν την εν λόγω παρεμπόδιση, καθόσον απαγορεύουν την εκ μέρους της εθνικής ποδοσφαιρικής ομοσπονδίας στην οποία υπάγεται ο νέος σύλλογος έκδοση ΔΠΜ για τον ποδοσφαιριστή εάν υφίσταται μεταξύ του προηγούμενου συλλόγου και του ποδοσφαιριστή διαφορά οφειλόμενη σε πρόωρη λύση συμβάσεως εργασίας η οποία επήλθε χωρίς αμοιβαία συμφωνία.

43 Αφετέρου, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, κατά τις FIFA και URBSFA, οι διάφοροι επίμαχοι στην υπόθεση της κύριας δίκης κανόνες πρέπει, εν γένει, να εξετάζονται λαμβανομένων υπόψη των ιδιαιτεροτήτων του αθλητισμού τις οποίες αναγνωρίζει η Συνθήκη ΛΕΕ. Ειδικότερα, κατά τις εν λόγω ομοσπονδίες, ακόμη και αν υποτεθεί ότι οι συγκεκριμένοι κανόνες παρεμποδίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων ή τον ανταγωνισμό, δικαιολογούνται βάσει των εύλογων σκοπών που συνιστούν, κατά πρώτον, η διατήρηση της συμβατικής σταθερότητας και της σταθερότητας των ομάδων ποδοσφαίρου και, ευρύτερα, η διασφάλιση του αδιάβλητου, καθώς και της σύννομης και ομαλής διεξαγωγής των αθλητικών διοργανώσεων.

44 Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά, κατ' ουσίαν, ότι δεν αποκλείεται οι διάφοροι επίμαχοι στην υπόθεση της κύριας δίκης κανόνες, ιδίως θεωρούμενοι από κοινού, να παρεμποδίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων και τον ανταγωνισμό. Επισημαίνει επίσης ότι, κατά την εκτίμησή του, υφίστανται σοβαρά, συγκεκριμένα και συγκλίνοντα τεκμήρια περί του ότι η ύπαρξη και η εφαρμογή των εν λόγω κανόνων παρεμπόδισαν την πρόσληψη του BZ από νέο επαγγελματικό ποδοσφαιρικό σύλλογο κατόπιν της λύσεως της συμβάσεως εργασίας του με τη Λοκομοτίβ Μόσχας. Συγκεκριμένα, οι εν λόγω κανόνες κατέστησαν δυσχερέστερη την πρόσληψη, όπως καταδεικνύουν ιδίως οι αναβλητικές αιρέσεις τις οποίες έθεσε ως όρο η Sporting du Pays de Charleroi στην πρόταση προσλήψεως που απηύθυνε προς τον BZ.

45 Υπό τις συνθήκες αυτές, το cour d'appel de Mons (εφετείο Μονς) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχουν τα άρθρα 45 και 101 της ΣΛΕΕ την έννοια ότι απαγορεύουν:

– την αρχή της αλληλέγγυας και εις ολόκληρον ευθύνης του ποδοσφαιριστή και του συλλόγου ο οποίος επιθυμεί να τον προσλάβει για την καταβολή της αποζημίωσης που οφείλεται στον σύλλογο με τον οποίο λύθηκε η σύμβαση χωρίς νόμιμη αιτία, όπως ορίζει το άρθρο 17[, σημείο 2] του [ΚΙΜΠ], σε συνδυασμό με τις αθλητικές κυρώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 17[, σημείο 4] του ίδιου κανονισμού και [με] τις οικονομικές κυρώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 17[, σημείο 1, του εν λόγω κανονισμού]·

– τη δυνατότητα της [εθνικής ποδοσφαιρικής] ομοσπονδίας στην οποία υπάγεται ο προηγούμενος σύλλογος του ποδοσφαιριστή να μην εκδώσει το [ΔΠΜ], το οποίο είναι αναγκαίο για την πρόσληψη του ποδοσφαιριστή από νέο σύλλογο, εάν υφίσταται διαφορά μεταξύ του προηγούμενου συλλόγου και του ποδοσφαιριστή (άρθρο 9[, παράγραφος 1,] του ΚΙΜΠ της FIFA και άρθρο 8.2.7 του παραρτήματος 3 του ΚΙΜΠ);»

III. Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

46 Στις 15 Δεκεμβρίου 2022, ήτοι κατόπιν της εκδόσεως της αποφάσεως περί παραπομπής, τρεις ενώσεις που εκπροσωπούν τους επαγγελματίες ποδοσφαιριστές, εκ των οποίων η πρώτη σε διεθνές επίπεδο (Fédération internationale des joueurs professionnels [Διεθνής Ένωση Επαγγελματιών Ποδοσφαιριστών], στο εξής: FIFPro), η δεύτερη σε πανευρωπαϊκό επίπεδο (Fédération internationale des joueurs professionnels – Division Europe [Διεθνής Ένωση Επαγγελματιών Ποδοσφαιριστών – Τμήμα Ευρώπης], στο εξής: FIFPro Europe) και η τρίτη σε εθνικό επίπεδο όσον αφορά τη Γαλλία [Union nationale des footballeurs professionnels (Εθνική Ένωση Επαγγελματιών Ποδοσφαιριστών) (UNFP)], υπέβαλαν από κοινού αίτηση εκούσιας παρεμβάσεως στη διαφορά της κύριας δίκης.

47 Στις 19 Δεκεμβρίου 2022 το αιτούν δικαστήριο ενημέρωσε το Δικαστήριο για την ως άνω αίτηση εκούσιας παρεμβάσεως.

48 Κατόπιν ερωτήσεως που έθεσε η Γραμματεία του Δικαστηρίου σχετικά με το αν οι οικείες ενώσεις έπρεπε να θεωρηθούν νέοι διάδικοι στο πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης απλώς και μόνον επειδή υπέβαλαν αίτηση εκούσιας παρεμβάσεως ή αν ενδεχόμενη αναγνώριση της συγκεκριμένης ιδιότητας απαιτούσε απόφαση εκ μέρους του αιτούντος δικαστηρίου, αυτό απάντησε, κατ' ουσίαν, ότι οι συγκεκριμένες ενώσεις έπρεπε να θεωρηθούν διάδικοι της κύριας δίκης βάσει των

εφαρμοστέων εθνικών δικονομικών κανόνων και συγκεκριμένα των άρθρων 15 και 16 του code judiciaire belge (βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας), τούτο δε μολονότι το αιτούν δικαστήριο δεν είχε ακόμη αποφανθεί επί του παραδεκτού της αιτήσεώς τους.

49 Λαμβανομένης υπόψη της ως άνω απαντήσεως, η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως επιδόθηκε στις εν λόγω ενώσεις, σύμφωνα με το άρθρο 97, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, τάχθηκε δε προθεσμία προκειμένου αυτές να υποβάλουν τις γραπτές παρατηρήσεις τους.

50 Κατόπιν της υποβολής των εν λόγω γραπτών παρατηρήσεων, η FIFA ζήτησε από το Δικαστήριο στις 30 Μαΐου 2023, εν συνεχεία δε εκ νέου στις 12 Ιουνίου 2023, να τις απορρίψει ή να διαπιστώσει ότι είναι απαράδεκτες για τον λόγο ότι οι τρεις ενώσεις δεν μπορούσαν να θεωρηθούν νέοι διάδικοι της κύριας δίκης. Η Γραμματεία του Δικαστηρίου ενημέρωσε τη FIFA ότι είχε αποφασίσει να λάβει υπόψη το αίτημά της και ότι αυτό θα εξεταζόταν εγκαίρως από το Δικαστήριο, εφιστώντας παράλληλα την προσοχή της, εν αναμονή της εξετάσεως, στο ότι το αιτούν δικαστήριο είχε επισημαίνει ρητώς και σαφώς στο Δικαστήριο ότι οι εν λόγω ενώσεις έπρεπε να θεωρηθούν νέοι διάδικοι της κύριας δίκης.

51 Στις 29 Νοεμβρίου 2023 ο Γραμματέας του Δικαστηρίου κάλεσε, μεταξύ άλλων, το σύνολο των διαδίκων της κύριας δίκης, όπως ορίσθηκαν από το αιτούν δικαστήριο, στην επ' ακροατηρίου συζήτηση που είχε ορισθεί για τις 18 Ιανουαρίου 2024. Με την ευκαιρία αυτή, τους γνωστοποίησε ότι το δεύτερο τμήμα του Δικαστηρίου, κατόπιν διασκέψεως στις 23 Νοεμβρίου 2023, είχε αποφασίσει ότι δεν έπρεπε να κριθούν απαράδεκτες οι γραπτές παρατηρήσεις που είχαν υποβάλει οι FIFPro, FIFPro Europe και UNFP, ούτε να αποκλεισθούν οι εν λόγω ενώσεις από τη διαδικασία, διευκρινίζοντας παράλληλα ότι το σκεπτικό της συγκεκριμένης αποφάσεως επρόκειτο να εκτεθεί αναλυτικά στην απόφαση με την οποία θα περατωνόταν η εκδίκαση της υποθέσεως.

52 Συναφώς, το άρθρο 96, παράγραφος 1, στοιχείο α', του Κανονισμού Διαδικασίας, ερμηνευόμενο σε συνδυασμό με το άρθρο 23 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προβλέπει ότι, στο πλαίσιο διαδικασίας προδικαστικής αποφάσεως, δικαίωμα καταθέσεως παρατηρήσεων ενώπιον του Δικαστηρίου έχουν, μεταξύ άλλων, οι διάδικοι της κύριας δίκης.

53 Κατά το άρθρο 97, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, οι διάδικοι της κύριας δίκης είναι αυτοί τους οποίους καθορίζει το αιτούν δικαστήριο σύμφωνα με τους εθνικούς δικονομικούς κανόνες.

54 Δεν απόκειται στο Δικαστήριο να διακριβώσει αν οι σχετικές με τον εν λόγω καθορισμό αποφάσεις του αιτούντος δικαστηρίου εκδόθηκαν σύμφωνα με τους εφαρμοστέους εθνικούς δικονομικούς κανόνες. Αντιθέτως, το Δικαστήριο δεσμεύεται από τις εν λόγω αποφάσεις του αιτούντος δικαστηρίου εφόσον αυτές δεν έχουν ακυρωθεί στο πλαίσιο της ασκήσεως ενδίκων μέσων που προβλέπει το εθνικό δίκαιο (πρβλ. απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2015, Orizzonte Salute, C-61/14, EU:C:2015:655, σκέψη 33).

55 Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο υποχρεούται, κατ' αρχήν, να θεωρεί διάδικο της κύριας δίκης κάθε πρόσωπο που καθορίσθηκε ως τέτοιος από το αιτούν δικαστήριο, ανεξαρτήτως αν το συγκεκριμένο πρόσωπο είχε την ιδιότητα αυτή πριν από την υποβολή της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως ή αν την απέκτησε μεταγενέστερα.

56 Κατ' εξαίρεση από την ανωτέρω αρχή, μπορεί να γίνει δεκτό ότι πρόσωπο δεν έχει την ιδιότητα του διαδίκου της κύριας δίκης, κατά την έννοια του άρθρου 96, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, ερμηνευόμενου σε συνδυασμό με το άρθρο 23 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες από τα στοιχεία της δικογραφίας που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο προκύπτει προδήλως ότι το εν λόγω πρόσωπο υπέβαλε αίτηση παρεμβάσεως ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου κατόπιν της υποβολής της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως με αποκλειστικό σκοπό να μετάσχει στην προδικαστική διαδικασία και ότι δεν προτίθεται να μετάσχει ενεργώς στην εθνική διαδικασία (πρβλ. απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2015, Orizzonte Salute, C-61/14, EU:C:2015:655, σκέψεις 35 και 36).

57 Εν προκειμένω, όπως μνημονεύθηκε στη σκέψη 48 της παρούσας αποφάσεως, το αιτούν δικαστήριο επισήμανε ρητώς, σαφώς και άνευ επιφυλάξεως ότι οι FIFPro, FIFPro Europe και UNFP πρέπει να θεωρούνται νέοι διάδικοι της κύριας δίκης, σύμφωνα με τους εφαρμοστέους εθνικούς δικονομικούς κανόνες. Επιπλέον, ουδόλως προκύπτει από τη δικογραφία ότι η σχετική απόφαση του αιτούντος δικαστηρίου τροποποιήθηκε ή ανακλήθηκε στο πλαίσιο της ασκήσεως προβλεπόμενου από το εθνικό δίκαιο ενδίκου μέσου.

58 Επιπροσθέτως, από τα στοιχεία της δικογραφίας δεν προκύπτει προδήλως ότι οι εν λόγω τρεις ενώσεις υπέβαλαν αίτηση παρεμβάσεως ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου με αποκλειστικό σκοπό να μετάσχουν στην προδικαστική διαδικασία και ότι δεν προτίθενται να μετάσχουν ενεργώς στην εθνική διαδικασία.

59 Ως εκ τούτου, πρέπει να γίνει δεκτό ότι οι ως άνω ενώσεις έχουν την ιδιότητα του διαδίκου της κύριας δίκης, κατά την έννοια του άρθρου 96 του Κανονισμού Διαδικασίας, οπότε είχαν δικαίωμα να υποβάλουν παρατηρήσεις ενώπιον του Δικαστηρίου.

60 Κατά συνέπεια, οι παρατηρήσεις τους δεν πρέπει να κριθούν απαράδεκτες.

IV. Επί του παραδεκτού

61 Οι FIFA και URBSFA, καθώς και η Ελληνική, η Γαλλική και η Ουγγρική Κυβέρνηση αμφισβητούν το παραδεκτό της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως ή, τουλάχιστον, ορισμένων πτυχών του υποβληθέντος στο Δικαστήριο προδικαστικού ερωτήματος.

62 Τα επιχειρήματα που προβάλλουν συναφώς είναι, κατ' ουσίαν, τριών κατηγοριών. Πρώτον, κατά την Ελληνική και τη Γαλλική Κυβέρνηση, καθώς και κατά την URBSFA, το περιεχόμενο της αποφάσεως περί παραπομπής δεν πληροί τις απαιτήσεις του άρθρου 94 του Κανονισμού Διαδικασίας, καθόσον δεν εκθέτει κατά τρόπο αρκούντως λεπτομερή το νομικό και πραγματικό πλαίσιο εντός του οποίου υποβάλλεται στο Δικαστήριο το προδικαστικό ερώτημα του αιτούντος δικαστηρίου, καθώς και τους λόγους για τους οποίους θεωρεί αναγκαία την υποβολή προδικαστικού ερωτήματος σχετικού με την ερμηνεία των άρθρων 45 ή 101 ΣΛΕΕ προκειμένου να μπορεί να επιλύσει τη διαφορά της κύριας δίκης. Δεύτερον, οι FIFA και URBSFA υποστηρίζουν ότι η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως έχει υποθετικό και αφηρημένο χαρακτήρα, καθόσον δεν υφίσταται πραγματική διαφορά της οποίας η εξέταση θα μπορούσε να καταστήσει αναγκαία την έκδοση ερμηνευτικής απόφασης εκ μέρους του Δικαστηρίου. Κατά τις εν λόγω ομοσπονδίες, τούτο οφείλεται, αφενός, στο ότι οι κανόνες του ΚΙΜΠ περί συμβάσεων εργασίας και περί μεταγραφών δεν είχαν, εν τέλει, αρνητικές επιπτώσεις για τον BZ και, αφετέρου, στο ότι η διαφορά της κύριας δίκης προκλήθηκε τεχνηέντως από τον BZ, δεδομένου ότι αυτός ουδέποτε είχε πραγματικά την πρόθεση να αγωνισθεί στη Sporting du Pays de

Charleroi. Τρίτον, κατά τη Γαλλική και την Ουγγρική Κυβέρνηση, καθώς και κατά τις FIFA και URBSFA, η διαφορά της κύριας δίκης δεν έχει διασυνοριακή διάσταση κατά την έννοια της Συνθήκης ΛΕΕ, ενδεχομένως δε και να έχει, κατά τις FIFA και URBSFA, «εξωτερικό» χαρακτήρα, οπότε δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 45 ΣΛΕΕ. Συγκεκριμένα, η προσβολή της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων την οποία υποστηρίζει ότι υπέστη ο BZ συνίσταται σε παρεμπόδιση της επαγγελματικής κινητικότητάς του μεταξύ ενός τρίτου κράτους (της Ρωσίας), όπου εδρεύει η Λοκομοτίβ Μόσχας, και ενός κράτος μέλους (του Βελγίου), όπου εδρεύει η Sporting du Pays de Charleroi.

A. Επί του περιεχομένου της αποφάσεως περί παραπομπής

63 Η προδικαστική διαδικασία του άρθρου 267 ΣΛΕΕ αποτελεί μέσο συνεργασίας μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων, με την οποία το Δικαστήριο παρέχει στα εθνικά δικαστήρια τα στοιχεία ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης που τους είναι αναγκαία για την επίλυση της διαφοράς επί της οποίας καλούνται να αποφανθούν. Κατά πάγια νομολογία, την οποία πλέον απηχεί το άρθρο 94, στοιχεία α′ και β′, του Κανονισμού Διαδικασίας, η ανάγκη να δοθεί χρήσιμη για το εθνικό δικαστήριο ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης επιτάσσει να ορίζει το εν λόγω δικαστήριο το πραγματικό και νομικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται τα προδικαστικά ερωτήματα που υποβάλλει ή, τουλάχιστον, να εξηγεί τις πραγματικές περιστάσεις στις οποίες στηρίζονται τα ερωτήματα αυτά. Περαιτέρω, όπως ορίζει το άρθρο 94, στοιχείο γ′, του Κανονισμού Διαδικασίας, είναι απολύτως αναγκαίο η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως να εκθέτει τους λόγους που οδήγησαν το αιτούν δικαστήριο να υποβάλει ερωτήματα ως προς την ερμηνεία ή το κύρος συγκεκριμένων διατάξεων του δικαίου της Ένωσης, καθώς και τη σχέση την οποία το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι υφίσταται μεταξύ των διατάξεων αυτών και της εφαρμοστέας στην κύρια δίκη εθνικής νομοθεσίας. Οι απαιτήσεις αυτές ισχύουν μετ’ επιτάσεως στους τομείς που χαρακτηρίζονται από περίπλοκες πραγματικές και νομικές καταστάσεις, όπως είναι ο τομέας του ανταγωνισμού (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, σκέψη 59 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

64 Συγκεκριμένα, οι πληροφορίες που παρέχονται με την απόφαση περί παραπομπής δεν πρέπει μόνο να καθιστούν δυνατό στο Δικαστήριο να δίδει χρήσιμες απαντήσεις, αλλά και να παρέχουν στις κυβερνήσεις των κρατών μελών καθώς και στα λοιπά ενδιαφερόμενα μέρη τη δυνατότητα να υποβάλλουν παρατηρήσεις σύμφωνα με το άρθρο 23 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, σκέψη 60 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

65 Εν προκειμένω, η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως πληροί τις απαιτήσεις που υπομνήσθηκαν στις δύο προηγούμενες σκέψεις της παρούσας αποφάσεως. Πράγματι, στην υπό κρίση απόφαση περί παραπομπής εκτίθεται λεπτομερώς το πραγματικό και νομικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται το υποβληθέν στο Δικαστήριο προδικαστικό ερώτημα. Επιπλέον, στην εν λόγω απόφαση εκτίθενται συνοπτικώς, πλην όμως με σαφήνεια, οι πραγματικοί και νομικοί λόγοι που οδήγησαν το αιτούν δικαστήριο να κρίνει αναγκαία την υποβολή του ερωτήματος αυτού καθώς και η σχέση που συνδέει, κατ’ αυτό, τα άρθρα 45 και 101 ΣΛΕΕ με τη διαφορά της κύριας δίκης.

66 Εξάλλου, από το περιεχόμενο των γραπτών παρατηρήσεων που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο καθίσταται σαφές ότι οι συντάκτες τους δεν είχαν καμία δυσχέρεια να αντιληφθούν το πραγματικό και νομικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται το προδικαστικό ερώτημα που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο, προκειμένου να κατανοήσουν την έννοια και το περιεχόμενο των

πραγματικών στοιχείων στα οποία στηρίζεται το ερώτημα και προκειμένου να αντιληφθούν τους λόγους για τους οποίους το αιτούν δικαστήριο έκρινε αναγκαία την υποβολή του, καθώς και, εν τέλει, να λάβουν θέση πλήρως και λυσιτελώς επί του ζητήματος αυτού.

Β. Επί του υποστατού της διαφοράς και επί της λυσιτέλειας του υποβληθέντος στο Δικαστήριο προδικαστικού ερωτήματος

67 Απόκειται αποκλειστικώς στο εθνικό δικαστήριο, το οποίο έχει επιληφθεί της διαφοράς και φέρει την ευθύνη για τη δικαστική απόφαση που πρόκειται να εκδοθεί, να εκτιμήσει, με γνώμονα τις ιδιαιτερότητες της υποθέσεως, τόσο το ζήτημα αν η προδικαστική απόφαση είναι αναγκαία για την έκδοση της δικής του αποφάσεως όσο και το αν τα ερωτήματα που υποβάλλει στο Δικαστήριο είναι λυσιτελή. Ως εκ τούτου, τα προδικαστικά ερωτήματα που υποβάλλονται από τα εθνικά δικαστήρια θεωρούνται κατά τεκμήριο λυσιτελή, το δε Δικαστήριο δύναται να μην αποφανθεί επί των προδικαστικών ερωτημάτων μόνον όταν προκύπτει προδήλως ότι η ζητούμενη ερμηνεία ουδεμία σχέση έχει με το υποστατό ή με το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, όταν το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσεως ή ακόμη όταν το Δικαστήριο δεν έχει στη διάθεσή του τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που είναι αναγκαία για να δώσει χρήσιμη απάντηση στα εν λόγω ερωτήματα (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, σκέψη 64 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

68 Εν προκειμένω, διαπιστώνεται ότι τα στοιχεία τα οποία εκθέτει το αιτούν δικαστήριο και τα οποία συνοψίζονται στις σκέψεις 22 έως 35, 39 και 41 έως 44 της παρούσας αποφάσεως καταδεικνύουν το υποστατό της διαφοράς της κύριας δίκης. Επιπλέον, από τα ίδια αυτά στοιχεία προκύπτει ότι η εκ μέρους του αιτούντος δικαστηρίου υποβολή στο Δικαστήριο προδικαστικού ερωτήματος σχετικά με την ερμηνεία των άρθρων 45 και 101 ΣΛΕΕ δεν είναι προδήλως άσχετη με το υποστατό και το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης.

69 Πράγματι, από τα ως άνω στοιχεία προκύπτει, πρώτον, ότι το αιτούν δικαστήριο επελήφθη, κατόπιν της ασκήσεως τόσο εφέσεως όσο και αντεφέσεως, διαφοράς με αντικείμενο το πραγματικό και συγκεκριμένο ζήτημα αν, όπως κρίθηκε σε πρώτο βαθμό δικαιοδοσίας, ο BZ δύναται να αξιώσει βασίμως κατά νόμον αποκατάσταση της ζημίας που υποστηρίζει ότι υπέστη επειδή παρεμποδίσθηκε να ασκήσει τη δραστηριότητα επαγγελματία ποδοσφαιριστή κατά την αγωνιστική περίοδο 2014/2015 λόγω παράνομης και υπαίτιας συμπεριφοράς της FIFA και της URBSFA, συνιστάμενης στην εις βάρος του εφαρμογή του άρθρου 17 του ΚΙΜΠ, του άρθρου 9, παράγραφος 1, του ΚΙΜΠ και του άρθρου 8.2.7 του παραρτήματος 3 του εν λόγω κανονισμού. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει συναφώς ότι, κατά την εκτίμησή του, υφίστανται σοβαρά, συγκεκριμένα και συγκλίνοντα τεκμήρια περί του ότι η ύπαρξη και η εφαρμογή των διαφόρων εν λόγω κανόνων παρεμπόδισαν την πρόσληψη του BZ από νέο επαγγελματικό ποδοσφαιρικό σύλλογο κατόπιν της λύσεως της συμβάσεως εργασίας του με τη Λοκομοτίβ Μόσχας. Δεύτερον, η αγωγή του BZ και η απόφαση με την οποία το πρωτοβάθμιο δικαστήριο την έκρινε βάσιμη επί της αρχής στηρίζονται αμφότερες σε ερμηνεία και εφαρμογή των άρθρων 45 και 101 ΣΛΕΕ. Τρίτον, το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει ότι, λαμβανομένου υπόψη του αντικειμένου της διαφοράς της οποίας έχει επιληφθεί, υποχρεούται και αυτό, προκειμένου να εκδώσει την απόφασή του, να αποφανθεί, μεταξύ άλλων, επί του ζητήματος αν η συμπεριφορά των FIFA και URBSFA πρέπει να χαρακτηρισθεί ως παράνομη και υπαίτια με το σκεπτικό ότι αντιβαίνει στα άρθρα 45 και 101 ΣΛΕΕ. Τέταρτον, το αιτούν δικαστήριο αποφάνθηκε, λαμβανομένων υπόψη των υποβληθέντων στην κρίση του πραγματικών περιστατικών, ότι, αντιθέτως προς όσα διατείνονται οι FIFA και URBSFA, η διαφορά της κύριας δίκης δεν πρέπει να χαρακτηρισθεί ως τεχνηέντως προκληθείσα.

Γ. Επί της διασυνοριακής διαστάσεως της διαφοράς της κύριας δίκης

70 Οι διατάξεις της Συνθήκης ΛΕΕ σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, την ελευθερία εγκαταστάσεως, την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών και την ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων δεν έχουν εφαρμογή σε καταστάσεις στις οποίες όλα τα σχετικά στοιχεία περιορίζονται στο εσωτερικό ενός μόνον κράτους μέλους, με την επιφύλαξη ορισμένων ειδικών περιπτώσεων κατά τις οποίες από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτουν συγκεκριμένα στοιχεία βάσει των οποίων μπορεί να αποδειχθεί ότι η ζητούμενη προδικαστική ερμηνεία είναι αναγκαία για την επίλυση της διαφοράς λόγω υπάρξεως ενός συνδετικού στοιχείου μεταξύ του αντικειμένου ή των περιστάσεων της διαφοράς αυτής και των άρθρων 45, 49, 56 ή 63 ΣΛΕΕ, σύμφωνα με όσα επιτάσσει το άρθρο 94 του Κανονισμού Διαδικασίας (πρβλ. απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, σκέψεις 38 και 39 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

71 Εν προκειμένω, η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δεν μπορεί να θεωρηθεί απαράδεκτη κατά το μέρος που αφορά την ερμηνεία του άρθρου 45 ΣΛΕΕ, περί ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων, για τον λόγο ότι το συγκεκριμένο άρθρο δεν συνδέεται με τη διαφορά της κύριας δίκης λαμβανομένων υπόψη του μη διασυνοριακού χαρακτήρα της ή, κατά μείζονα λόγο, του «εξωτερικού» χαρακτήρα της, κατά την έννοια που αποδίδει στον συγκεκριμένο όρο η URBSFA.

72 Πράγματι, το cour d’appel de Mons (εφετείο Μονς) επισημαίνει, στην αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, ότι ο BZ κατοικεί και έχει το κέντρο των συμφερόντων του στο Παρίσι. Υπενθυμίζει επιπλέον ότι η αγωγή που άσκησε ο BZ έχει ως αίτημα την αποκατάσταση της ζημίας την οποία υποστηρίζει ότι υπέστη κατά τη διάρκεια της αγωνιστικής περιόδου 2014/2015, καθόσον παρεμποδίσθηκαν οι δυνατότητές του επαγγελματικής κινητικότητας προς άλλα κράτη μέλη και, ειδικότερα, το Βέλγιο, όπου η Sporting du Pays de Charleroi του απηύθυνε υπό όρους πρόταση προσλήψεως. Κατ’ αυτόν τον τρόπο, το αιτούν δικαστήριο καταδεικνύει σαφώς, στην αίτησή του προδικαστικής αποφάσεως, τον διασυνοριακό χαρακτήρα της πραγματικής και νομικής καταστάσεως της διαφοράς της κύριας δίκης, στο πλαίσιο της οποίας πρόσωπο που κατοικεί στη Γαλλία καταγγέλλει ότι, κατόπιν της λύσεως της συμβάσεώς του εργασίας με επαγγελματικό ποδοσφαιρικό σύλλογο εδρεύοντα σε τρίτο κράτος, παρεμποδίσθηκε η εκπεφρασμένη βούλησή του να ασκήσει το δικαίωμα στην ελεύθερη κυκλοφορία προς άλλα κράτη μέλη και ειδικότερα το Βέλγιο, λόγω της υπάρξεως και της πραγματικής ή δυνητικής εφαρμογής των κανόνων που έχει θεσπίσει η FIFA με σκοπό τη ρύθμιση της ιδιότητας και των διεθνών μεταγραφών των επαγγελματιών ποδοσφαιριστών.

73 Από τα προεκτεθέντα συνάγεται ότι δεν μπορεί να γίνει δεκτό κανένα από τα επιχειρήματα που μνημονεύθηκαν στη σκέψη 62 της παρούσας αποφάσεως και ότι, κατά συνέπεια, η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως είναι παραδεκτή στο σύνολό της.

V. Επί του προδικαστικού ερωτήματος

74 Με το προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ’ ουσίαν, να διευκρινισθεί αν τα άρθρα 45 και 101 ΣΛΕΕ έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε κανόνες τους οποίους θέσπισε ένωση ιδιωτικού δικαίου με σκοπό, μεταξύ άλλων, τη ρύθμιση, την οργάνωση και τον έλεγχο του ποδοσφαίρου σε παγκόσμιο επίπεδο και οι οποίοι προβλέπουν:

– πρώτον, ότι επαγγελματίας ποδοσφαιριστής ο οποίος συνήψε σύμβαση εργασίας και στον οποίο καταλογίζεται λύση της συμβάσεως χωρίς νόμιμη αιτία καθώς και ο σύλλογος ο οποίος

τον προσλαμβάνει κατόπιν της συγκεκριμένης λύσεως συμβάσεως ευθύνονται αλληλεγγύως και εις ολόκληρον για την καταβολή αποζημιώσεως η οποία οφείλεται στον σύλλογο όπου αγωνιζόταν προηγουμένως ο ποδοσφαιριστής και η οποία πρέπει να καθορισθεί βάσει των διαφόρων κριτηρίων που μνημονεύονται στους εν λόγω κανόνες·

– δεύτερον, ότι, σε περίπτωση προσλήψεως του επαγγελματία ποδοσφαιριστή κατά τη διάρκεια προστατευόμενης βάσει της λυθείσας συμβάσεως εργασίας περιόδου, ο νέος σύλλογος υπόκειται σε αθλητική κύρωση η οποία συνίσταται σε απαγόρευση νέων μεταγραφών ποδοσφαιριστών για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, εκτός και αν αποδείξει ότι δεν παρακίνησε τον συγκεκριμένο ποδοσφαιριστή να λύσει τη σύμβασή του, και,

– τρίτον, ότι η ύπαρξη διαφοράς που ανέκυψε λόγω της ως άνω λύσεως συμβάσεως εμποδίζει την εκ μέρους της εθνικής ποδοσφαιρικής ομοσπονδίας στην οποία υπάγεται ο προηγούμενος σύλλογος χορήγηση του ΔΠΜ που απαιτείται για τη μεταγραφή του ποδοσφαιριστή στον νέο σύλλογο, με συνέπεια ο εν λόγω ποδοσφαιριστής να μην έχει δικαίωμα συμμετοχής σε ποδοσφαιρικές διοργανώσεις αγωνιζόμενος με τον νέο σύλλογο.

Α. Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

75 Προκαταρκτικώς, υπενθυμίζεται, κατά πρώτον, ότι, στο μέτρο που η άσκηση αθλητικών δραστηριοτήτων συνιστά οικονομική δραστηριότητα, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης που διέπουν τέτοια δραστηριότητα (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, σκέψη 83 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

76 Μόνον ορισμένοι ειδικοί κανόνες οι οποίοι, αφενός, θεσπίσθηκαν αποκλειστικώς για λόγους μη οικονομικής φύσεως και οι οποίοι, αφετέρου, αφορούν ζητήματα σχετικά αποκλειστικώς με το άθλημα αυτό καθεαυτό πρέπει να θεωρούνται ξένοι προς οποιαδήποτε οικονομική δραστηριότητα. Τούτο συμβαίνει, ιδίως, στην περίπτωση κανόνων που αφορούν τον αποκλεισμό των αλλοδαπών αθλητών από τη σύνθεση των ομάδων που συμμετέχουν στους αγώνες μεταξύ αντιπροσωπευτικών ομάδων της χώρας τους ή τον καθορισμό των κριτηρίων κατατάξεως που χρησιμοποιούνται για την επιλογή των αθλητών που μετέχουν σε διοργανώσεις ατομικώς (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, σκέψη 84 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

77 Με εξαίρεση τους ως άνω ειδικούς κανόνες, οι κανόνες τους οποίους θεσπίζουν οι αθλητικές ενώσεις και ομοσπονδίες με σκοπό τη ρύθμιση της μισθωτής εργασίας, της παροχής υπηρεσιών εκ μέρους επαγγελματιών ή ημιεπαγγελματιών αθλητών ή της εγκαταστάσεως τους και, ευρύτερα, οι κανόνες οι οποίοι, μολονότι δεν ρυθμίζουν τυπικώς την εν λόγω εργασία, έχουν άμεσο αντίκτυπο στην εν λόγω εργασία, παροχή υπηρεσιών ή εγκατάσταση μπορούν να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 45, 49 και 56 ΣΛΕΕ (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, σκέψεις 85 και 86 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

78 Ομοίως, οι κανόνες τους οποίους θεσπίζουν τέτοιες ενώσεις και, γενικότερα, η συμπεριφορά των εν λόγω ενώσεων εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων της Συνθήκης ΛΕΕ σχετικά με το δίκαιο του ανταγωνισμού, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής των διατάξεων αυτών (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, σκέψη 87 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

79 Πάντως, οι επίμαχοι στην υπόθεση της κύριας δίκης κανόνες δεν καταλέγονται μεταξύ εκείνων επί των οποίων θα μπορούσε να εφαρμοσθεί η μνημονευόμενη στη σκέψη 76 της παρούσας αποφάσεως εξαίρεση, ως προς την οποία το Δικαστήριο έχει επανειλημμένως υπενθυμίσει ότι δεν πρέπει να υπερβαίνει τον σκοπό για τον οποίο έχει προβλεφθεί και ότι δεν χωρεί επίκλησή της προκειμένου να αποκλεισθεί μια ολόκληρη αθλητική δραστηριότητα από το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων της Συνθήκης ΛΕΕ σχετικά με το οικονομικό δίκαιο της Ένωσης (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, σκέψη 89 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

80 Πράγματι, οι επίμαχοι στην υπόθεση της κύριας δίκης κανόνες έχουν, προφανέστατα, άμεσο αντίκτυπο στην εργασία των ποδοσφαιριστών. Συγκεκριμένα, οι κανόνες που υπομνήσθηκαν στις σκέψεις 13 έως 17 της παρούσας αποφάσεως έχουν ως σκοπό τη ρύθμιση των συμβάσεων εργασίας των επαγγελματιών ποδοσφαιριστών, οι οποίες καθορίζουν τους όρους εργασίας τους και, εμμέσως, την οικονομική δραστηριότητα που μπορεί να συνεπάγεται η συγκεκριμένη εργασία. Όσον αφορά τους κανόνες που μνημονεύθηκαν στις σκέψεις 10, 19 και 20 της παρούσας αποφάσεως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι έχουν άμεσο αντίκτυπο στην εργασία των ποδοσφαιριστών καθόσον εξαρτούν από ορισμένες προϋποθέσεις τη συμμετοχή τους σε διοργανώσεις, η οποία αποτελεί το κύριο αντικείμενο της οικονομικής δραστηριότητάς τους (πρβλ. απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, σκέψεις 59 και 60 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

81 Αφετέρου, δεδομένου ότι η σύνθεση των ομάδων αποτελεί μία από τις βασικές παραμέτρους των διοργανώσεων στο πλαίσιο των οποίων αναμετρώνται οι επαγγελματικοί ποδοσφαιρικοί σύλλογοι και δεδομένου ότι οι διοργανώσεις αυτές συνεπάγονται οικονομική δραστηριότητα, πρέπει επίσης να γίνει δεκτό ότι κανόνες όπως οι επίμαχοι στην υπόθεση της κύριας δίκης, ανεξαρτήτως αν αφορούν τις συμβάσεις εργασίας ή τις μεταγραφές των ποδοσφαιριστών, έχουν άμεσο αντίκτυπο στους όρους ασκήσεως της εν λόγω οικονομικής δραστηριότητας και στον ανταγωνισμό μεταξύ των επαγγελματικών ποδοσφαιρικών συλλόγων που ασκούν τη συγκεκριμένη δραστηριότητα (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, σκέψη 61).

82 Συνεπώς, οι επίμαχοι στην υπόθεση της κύριας δίκης κανόνες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 45 και 101 ΣΛΕΕ.

83 Κατά δεύτερον, δεδομένου ότι με καθένα από τα δύο ως άνω άρθρα της Συνθήκης ΛΕΕ επιδιώκεται η επίτευξη διαφορετικού σκοπού, προβλέπονται διαφορετικές για το καθένα προϋποθέσεις εφαρμογής, η εφαρμογή του ενός δεν αποκλείει εκείνην του άλλου και η παράβασή τους, εάν αποδειχθεί, δεν έχει τις ίδιες συνέπειες, το Δικαστήριο πρέπει να τα ερμηνεύσει διαδοχικώς, όπως ζητεί το αιτούν δικαστήριο.

84 Τέλος, κατά τρίτον, οι αδιαμφισβήτητες ιδιαιτερότητες τις οποίες παρουσιάζει η δραστηριότητα του αθλητισμού και οι οποίες, μολονότι αφορούν όλως ειδικώς τον ερασιτεχνικό αθλητισμό, ενδέχεται να αφορούν και την άσκηση του αθλητισμού ως αθλητικής δραστηριότητας μπορούν να λαμβάνονται υπόψη, μεταξύ άλλων στοιχείων και εφόσον αποδεικνύονται κρίσιμες, κατά την εφαρμογή των άρθρων 45 και 101 ΣΛΕΕ, επισημαινομένου, πάντως, ότι τέτοια συνεκτίμηση χωρεί μόνο στο πλαίσιο και τηρουμένων των προϋποθέσεων εφαρμογής που προβλέπονται σε καθένα από τα άρθρα αυτά (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, σκέψεις 103 και 104 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

85 Ειδικότερα, σε περίπτωση κατά την οποία υποστηρίζεται ότι κανόνας θεσπισθείς από αθλητική ένωση ή ομοσπονδία συνιστά εμπόδιο στην ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων ή σύμπραξη αντίθετη προς τον ανταγωνισμό, ο χαρακτηρισμός του συγκεκριμένου κανόνα ως εμποδίου στον ανταγωνισμό ή ως αντίθετης προς τον ανταγωνισμό συμπράξεως πρέπει, εν πάση περιπτώσει, να στηρίζεται σε συγκεκριμένη εξέταση του περιεχομένου του κανόνα εντός του πραγματικού πλαισίου στο οποίο πρόκειται να εφαρμοστεί (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, σκέψη 105 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

Β. Επί του προδικαστικού ερωτήματος κατά το μέτρο που αφορά το άρθρο 45 ΣΛΕΕ

1. Επί της υπάρξεως εμποδίου στην ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων

86 Το άρθρο 45 ΣΛΕΕ, το οποίο έχει άμεσο αποτέλεσμα, απαγορεύει κάθε μέτρο, είτε αυτό βασίζεται στην ιθαγένεια είτε εφαρμόζεται ανεξαρτήτως ιθαγένειας, το οποίο ενδέχεται να αποβεί δυσμενές για τους πολίτες της Ένωσης που επιθυμούν να ασκήσουν οικονομική δραστηριότητα εντός κράτους μέλους άλλου από το κράτος μέλος καταγωγής τους, εμποδίζοντάς τους ή αποθαρρύνοντάς τους να εγκαταλείψουν το δεύτερο (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, σκέψη 136 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

87 Εν προκειμένω, από τη διατύπωση του προδικαστικού ερωτήματος που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο και από τα στοιχεία που εκτίθενται στο ερώτημα αυτό προκύπτει ότι η συμπεριφορά σε σχέση με την οποία το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο ερμηνεία του άρθρου 45 ΣΛΕΕ συνίσταται στη εκ μέρους της FIFA θέσπιση και, εν συνεχεία, εφαρμογή εις βάρος του BZ, ο οποίος κατοικεί στο Παρίσι, και των εδρευόντων σε άλλα κράτη μέλη επαγγελματικών ποδοσφαιρικών συλλόγων, οι οποίοι μπορούσαν, ενδεχομένως δε και να επιθυμούσαν να τον προσλάβουν, κατόπιν της λύσεως της συμβάσεώς του εργασίας με τη Λοκομοτίβ Μόσχας, ή τουλάχιστον στην έκθεση των εν λόγω ποδοσφαιριστή και συλλόγων σε κίνδυνο εφαρμογής διαφόρων κανόνων του ΚΙΜΠ, οι οποίοι περιλαμβάνονται, αντιστοίχως, στο άρθρο 17, σημεία 1, 2 και 4, στο άρθρο 9, παράγραφος 1, και στο άρθρο 8.2.7 του παραρτήματος 3 του εν λόγω κανονισμού.

88 Το άρθρο 17, σημείο 2, του ΚΙΜΠ προβλέπει ότι ποδοσφαιριστής του οποίου η σύμβαση εργασίας λύθηκε χωρίς νόμιμη αιτία και ο νέος σύλλογος που τον προσλαμβάνει κατόπιν της λύσεως της συμβάσεως ευθύνονται αλληλεγγύως και εις ολόκληρον για την καταβολή αποζημιώσεως στον προηγούμενο σύλλογο του ποδοσφαιριστή. Όσον αφορά τη συγκεκριμένη αποζημίωση, το άρθρο 17, σημείο 1, του ΚΙΜΠ ορίζει ότι, σε περίπτωση κατά την οποία η σύμβαση εργασίας δεν προβλέπει κάτι σχετικώς, η αποζημίωση υπολογίζεται λαμβανομένων υπόψη του ισχύοντος εθνικού δικαίου, των ιδιαιτεροτήτων του αθλήματος και κάθε άλλου αντικειμενικού κριτηρίου, περιλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, κριτηρίου σχετικού με την αμοιβή και τις λοιπές παροχές που οφείλονται στον ποδοσφαιριστή βάσει της λυθείσας συμβάσεως εργασίας και/ή της νέας συμβάσεως εργασίας, κριτηρίου σχετικού με την υπολειπόμενη διάρκεια ισχύος της συμβάσεως εργασίας καθώς και κριτηρίου σχετικού με τα έξοδα και τις λοιπές δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκε ή τις οποίες κατέβαλε ο προηγούμενος σύλλογος και οι οποίες αποσβέσθηκαν κατά τη διάρκεια ισχύος της συμβάσεως.

89 Εν συνεχεία, κατά το άρθρο 17, σημείο 4, του ΚΙΜΠ, σε περίπτωση κατά την οποία ο οικείος ποδοσφαιριστής προσλαμβάνεται κατά τη διάρκεια περιόδου προστατευόμενης βάσει της λυθείσας συμβάσεως εργασίας, η οποία αντιστοιχεί στις πρώτες δύο ή τρεις αγωνιστικές περιόδους ή στα πρώτα δύο ή τρία έτη που αφορά η συγκεκριμένη σύμβαση, αναλόγως της ηλικίας του ποδοσφαιριστή, ο νέος σύλλογος υπόκειται σε αθλητική κύρωση. Συναφώς, η προμνημονευθείσα διάταξη διευκρινίζει, πρώτον, ότι η επίμαχη αθλητική κύρωση επιβάλλεται πλέον της υποχρεώσεως καταβολής της αποζημιώσεως που διαλαμβάνεται στο άρθρο 17, σημεία 1 και 2, του ΚΙΜΠ. Δεύτερον, η συγκεκριμένη αθλητική κύρωση μπορεί να επιβληθεί σε οποιονδήποτε νέο σύλλογο στον οποίο καταλογίζεται λύση της συμβάσεως εργασίας ή παρακίνηση λύσεως της συμβάσεως κατά τη διάρκεια της προστατευόμενης περιόδου. Τρίτον, κάθε νέος σύλλογος ο οποίος συνάπτει σύμβαση εργασίας με ποδοσφαιριστή που έλυσε χωρίς νόμιμη αιτία την προηγούμενη σύμβασή του εργασίας θεωρείται, μέχρις αποδείξεως του εναντίου, ότι παρακίνησε τον εν λόγω ποδοσφαιριστή στη λύση της συμβάσεως. Τέταρτον, η εν λόγω αθλητική κύρωση συνίσταται σε απαγόρευση νέων μεταγραφών ποδοσφαιριστών από τον σύλλογο, σε εθνικό ή διεθνές επίπεδο, επί δύο πλήρεις και συναπτές μεταγραφικές περιόδους.

90 Τέλος, από το άρθρο 9, παράγραφος 1, του ΚΙΜΠ και από το άρθρο 8.2.7 του παραρτήματος 3 του ΚΙΜΠ προκύπτει ιδίως ότι η ύπαρξη διαφοράς που ανέκυψε λόγω λύσεως συμβάσεως χωρίς νόμιμη αιτία εμποδίζει την εκ μέρους της εθνικής ποδοσφαιρικής ομοσπονδίας στην οποία υπάγεται ο προηγούμενος σύλλογος χορήγηση του ΔΠΜ που απαιτείται για τη μεταγραφή του ποδοσφαιριστή στον νέο σύλλογο, με συνέπεια ο εν λόγω ποδοσφαιριστής να μην έχει δικαίωμα συμμετοχής σε ποδοσφαιρικές διοργανώσεις αγωνιζόμενος με τον νέο σύλλογο.

91 Όπως επισήμανε, κατ’ ουσίαν, ο γενικός εισαγγελέας στις σκέψεις 43 και 44 των προτάσεών του, το συγκεκριμένο σύνολο κανόνων δύναται να περιαγάγει σε δυσμενή θέση τους επαγγελματίες ποδοσφαιριστές των οποίων ο τόπος διαμονής ή ο τόπος εργασίας ευρίσκεται στο κράτος μέλος προελεύσεώς τους και οι οποίοι επιθυμούν να ασκήσουν την οικονομική δραστηριότητά τους σε νέο σύλλογο εδρεύοντα εντός άλλου κράτους μέλους, λύοντας μονομερώς ή αφότου έλυσαν μονομερώς τη σύμβαση εργασίας τους με τον προηγούμενο σύλλογό τους, επικαλούμενοι αιτία την οποία ο προηγούμενος σύλλογος θεωρεί ή ενδέχεται να θεωρήσει, αδίκως ή δικαίως, μη νόμιμη.

92 Ειδικότερα, οι κανόνες, βεβαίως ενδοτικού δικαίου, περί καθορισμού του ύψους της αποζημιώσεως που οφείλει κάθε ποδοσφαιριστής στον προηγούμενο σύλλογό του σε περίπτωση λύσεως της συμβάσεως εργασίας χωρίς νόμιμη αιτία, τους οποίους προβλέπει το άρθρο 17, σημείο 1, του ΚΙΜΠ, ο κανόνας ότι κάθε νέος σύλλογος που προσλαμβάνει τέτοιον ποδοσφαιριστή ευθύνεται αλληλεγγύως και εις ολόκληρον για την καταβολή της συγκεκριμένης αποζημιώσεως, κατά το άρθρο 17, σημείο 2, του εν λόγω κανονισμού, και το, μαχητό βεβαίως, τεκμήριο περί παρακινήσεως σε λύση, καθώς και η κύρωση που συνίσταται σε απαγόρευση νέων μεταγραφών ποδοσφαιριστών που ισχύουν για τους νέους συλλόγους, βάσει του άρθρου 17, σημείο 4, του εν λόγω κανονισμού, δύνανται να στερήσουν σε μεγάλο βαθμό, είτε στην πράξη, όπως στην περίπτωση του BZ, είτε τουλάχιστον δυνητικώς, από κάθε ποδοσφαιριστή ευρισκόμενο σε τέτοια κατάσταση τη δυνατότητα να τύχει σαφών και ανεπιφύλακτων προτάσεων προσλήψεως εκ μέρους συλλόγων που εδρεύουν σε άλλα κράτη μέλη, η αποδοχή των οποίων θα είχε ως αποτέλεσμα την εκ μέρους του εγκατάλειψη του κράτους μέλους προελεύσεώς του κατά την άσκηση του δικαιώματός του στην ελεύθερη κυκλοφορία. Πράγματι, η ύπαρξη των εν λόγω κανόνων και η συνδυαστική εφαρμογή τους έχουν ως συνέπεια ότι οι συγκεκριμένοι σύλλογοι διατρέχουν σοβαρούς νομικούς κινδύνους, απρόβλεπτους και δυνητικώς ιδιαιτέρως

μεγάλους οικονομικούς κινδύνους, καθώς και μείζονος σημασίας κινδύνους αθλητικής φύσεως, οι οποίοι, θεωρούμενοι από κοινού, δύνανται σαφώς να τους αποθαρρύνουν από την πρόσληψη τέτοιων ποδοσφαιριστών.

93 Οι κανόνες που απαγορεύουν εν γένει και άνευ άλλου τινός, με την επιφύλαξη της συνδρομής εξαιρετικών περιστάσεων, τη χορήγηση των ΔΠΜ που είναι αναγκαία για την μεταγραφή των επαγγελματιών ποδοσφαιριστών στους νέους συλλόγους τους, καθόσον υφίσταται, μεταξύ των εν λόγω ποδοσφαιριστών και των προηγούμενων συλλόγων τους, διαφορά που ανέκυψε λόγω της ελλείψεως αμοιβαίας συμφωνίας ως προς την πρόωρη λύση της συμβάσεως εργασίας, όπως προβλέπεται στο άρθρο 9, παράγραφος 1, του ΚΙΜΠ και στο άρθρο 8.2.7 του παραρτήματος 3 του ίδιου κανονισμού, δύνανται να παρεμποδίσουν τους εν λόγω ποδοσφαιριστές κατά την άσκηση της οικονομικής δραστηριότητάς τους σε οποιοδήποτε άλλο κράτος μέλος εκτός του κράτους μέλους προελεύσεως, ήτοι να καταστήσουν άνευ ουσιώδους αθλητικού και οικονομικού ενδιαφέροντος την ενδεχόμενη πρόσληψή τους από σύλλογο εδρεύοντα σε κάποιο από τα άλλα αυτά κράτη μέλη. Επιπλέον, οι τελευταίοι εκ των μνημονευθέντων κανόνων τυγχάνουν εφαρμογής ειδικώς σε περίπτωση διασυνοριακής μετακινήσεως ποδοσφαιριστή, εξαιρουμένης κάθε μετακινήσεως εντός ενός μόνον κράτους, όπως προκύπτει και από το άρθρο 1, παράγραφος 1, του ΚΙΜΠ. Συγκεκριμένα, εν προκειμένω, από τα όσα διαλαμβάνονται στην απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι η Sporting du Pays de Charleroi έθεσε ειδικώς ως όρο της προτάσεως προσλήψεως που απηύθυνε στον BZ στις 19 Φεβρουαρίου 2015 τη διαβεβαίωση ότι θα μπορούσε να προβεί στη μεταγραφή του και ότι αυτός θα μπορούσε να αγωνισθεί στο Βέλγιο, διαβεβαίωση την οποία ο BZ επιχείρησε να λάβει από τη FIFA και από την URBSFA, πλην όμως αυτές δήλωσαν ότι δεν μπορούσαν να του τη δώσουν λαμβανομένης υπόψη της υπάρξεως διαφοράς μεταξύ του συγκεκριμένου ποδοσφαιριστή και της Λοκομοτίβ Μόσχας, διαφοράς επί της οποίας το ΤΕΛ αποφάνθηκε μόνον κατόπιν της παρελεύσεως πλειόνων μηνών.

94 Ως εκ τούτου, οι επίμαχοι στην υπόθεση της κύριας δίκης κανόνες δύνανται να παρεμποδίσουν την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων.

2. Επί της υπάρξεως ενδεχόμενης δικαιολογήσεως

95 Μέτρα μη κρατικής προελεύσεως μπορούν να γίνουν δεκτά, μολονότι παρακωλύουν την ελεύθερη κυκλοφορία την οποία κατοχυρώνει η Συνθήκη ΛΕΕ, εφόσον αποδεικνύεται, πρώτον, ότι η λήψη τους δικαιολογείται από θεμιτό σκοπό γενικού συμφέροντος, μη αμιγώς οικονομικής φύσεως, και, δεύτερον, ότι τηρούν την αρχή της αναλογικότητας, στοιχείο που συνεπάγεται ότι πρέπει να είναι κατάλληλα για την επίτευξη του συγκεκριμένου σκοπού και να μη βαίνουν πέραν του αναγκαίου για την επίτευξη του σκοπού μέτρου. Όσον αφορά ειδικότερα την προϋπόθεση περί καταλληλότητας των εν λόγω μέτρων, υπενθυμίζεται ότι αυτά μπορούν να θεωρηθούν κατάλληλα για την επίτευξη του προβαλλόμενου σκοπού μόνον εφόσον υπαγορεύονται πράγματι από μέριμνα για την επίτευξή του κατά τρόπο συνεπή και συστηματικό (αποφάσεις της 21ης Δεκεμβρίου 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, σκέψη 251, και της 21ης Δεκεμβρίου 2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, σκέψη 141 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

96 Όπως και στην περίπτωση μέτρων κρατικής προελεύσεως, απόκειται σε αυτόν που έλαβε τα επίμαχα μη κρατικά μέτρα να αποδείξει ότι πληρούνται σωρευτικώς οι δύο ως άνω προϋποθέσεις (αποφάσεις της 21ης Δεκεμβρίου 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, σκέψη 252, και της 21ης Δεκεμβρίου 2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, σκέψη 142 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

97 Εν προκειμένω, απόκειται, εν τέλει, στο αιτούν δικαστήριο να αποφανθεί επί του ζητήματος αν οι επίμαχοι στην υπόθεση της κύριας δίκης κανόνες του ΚΙΜΠ πληρούν τις εν λόγω προϋποθέσεις, λαμβανομένων υπόψη των επιχειρημάτων που προέβαλαν και των αποδεικτικών στοιχείων που προσκόμισαν οι διάδικοι. Τούτου λεχθέντος, το Δικαστήριο δύναται να παράσχει στο αιτούν δικαστήριο, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων της δικογραφίας που διαθέτει και υπό την επιφύλαξη διακριβώσεως εκ μέρους του αιτούντος δικαστηρίου, τις ακόλουθες ενδείξεις.

α) Επί της επιδιώξεως θεμιτού σκοπού γενικού συμφέροντος

98 Η FIFA, υποστηριζόμενη από την URBSFA, υποστηρίζει ότι οι με τους επίμαχους στην υπόθεση της κύριας δίκης κανόνες του ΚΙΜΠ επιδιώκεται η επίτευξη πλειόνων σκοπών συνιστάμενων, πρώτον, στη διατήρηση της συμβατικής σταθερότητας και της σταθερότητας των ομάδων των επαγγελματικών ποδοσφαιρικών συλλόγων, δεύτερον, στη διασφάλιση, ευρύτερα, του αδιάβλητου, καθώς και της σύννομης και εύρυθμης διεξαγωγής των διασυλλογικών ποδοσφαιρικών διοργανώσεων και, τρίτον, στην προστασία των εργαζομένων, ήτοι των επαγγελματιών ποδοσφαιριστών. Οι διάφοροι αυτοί σκοποί, όμως, είναι άπαντες θεμιτοί από απόψεως του γενικού συμφέροντος.

99 Συναφώς, κατά πρώτον, όσον αφορά την προστασία των εργαζομένων, επισημαίνεται, αφενός, ότι η συγκεκριμένη προστασία δεν καταλέγεται μεταξύ των σκοπών της FIFA, όπως ορίζονται στο καταστατικό της, και, αφετέρου, ότι στην εν λόγω ένωση ιδιωτικού δικαίου δεν έχουν ανατεθεί από τη δημόσια εξουσία ειδικές αρμοδιότητες στον συγκεκριμένο τομέα. Πάντως, παρέλκει η απόφανση επί του ζητήματος αν, λαμβανομένων υπόψη των εν λόγω περιστάσεων, μια τέτοια ένωση δύναται να επικαλεσθεί την επιδίωξη του συγκεκριμένου σκοπού, δεδομένου ότι αρκεί εν προκειμένω η διαπίστωση ότι, εν πάση περιπτώσει, δεν προκύπτει ο τρόπος με τον οποίο η θέσπιση ή η εφαρμογή των επίμαχων στην υπόθεση της κύριας δίκης κανόνων του ΚΙΜΠ, όπως εκτέθηκαν στη σκέψη 74 της παρούσας αποφάσεως, θα μπορούσε να συμβάλει στην προστασία των επαγγελματιών ποδοσφαιριστών.

100 Κατά δεύτερον, λαμβανομένων υπόψη των σκοπών που έχει θέσει η FIFA, όπως διευκρινίζεται στο άρθρο 2 του καταστατικού της και όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 3 της παρούσας αποφάσεως, επισημαίνεται, κατ' αρχάς, ότι ο σκοπός της διασφαλίσεως της τακτικής διεξαγωγής των αθλητικών διοργανώσεων συνιστά θεμιτό σκοπό γενικού συμφέροντος τον οποίο δύναται να επιδιώκει αθλητική ένωση, επί παραδείγματι θεσπίζοντας κανόνες όσον αφορά τις περιόδους μεταγραφών των ποδοσφαιριστών προκειμένου να αποτρέπονται εκπρόθεσμες μεταγραφές δυνάμενες να μεταβάλουν ουσιωδώς την αθλητική αξία της μίας ή της άλλης ομάδας κατά τη διάρκεια διεξαγωγής διοργανώσεως και, ως εκ τούτου, να θίγουν τη δυνατότητα συγκρίσεως των αποτελεσμάτων μεταξύ των διαφόρων ομάδων που μετέχουν στη συγκεκριμένη διοργάνωση, καθώς και, κατά συνέπεια, την εύρυθμη διεξαγωγή της διοργανώσεως στο σύνολό της (πρβλ. απόφαση της 13ης Απριλίου 2000, Lehtonen και Castors Braine, C-176/96, EU:C:2000:201, σκέψεις 53 και 54).

101 Εν συνεχεία, ο ως άνω σκοπός έχει ιδιαίτερη σημασία στην περίπτωση του ποδοσφαίρου, λαμβανομένου υπόψη του ουσιώδους ρόλου που έχει η αθλητική αξία κατά τη διεξαγωγή διοργανώσεων τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο. Πράγματι, ο ουσιώδης αυτός ρόλος μπορεί να διασφαλισθεί μόνον εφόσον όλες οι πολυάριθμες μετέχουσες ομάδες αναμετρώνται μεταξύ τους υπό ομοιογενείς ρυθμιστικούς και τεχνικούς όρους και μόνον υπό την προϋπόθεση τηρήσεως ισορροπίας μεταξύ των συλλόγων, εξασφαλιζομένης σε ορισμένο βαθμό της ισότητας ευκαιριών (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, σκέψη 143 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

102 Τέλος, δεδομένου ότι η σύνθεση των ομάδων αποτελεί μία από τις βασικές παραμέτρους των διοργανώσεων στο πλαίσιο των οποίων αναμετρώνται οι σύλλογοι (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, σκέψη 61), ο εν λόγω σκοπός μπορεί να δικαιολογεί τη θέσπιση όχι μόνον κανόνων που αφορούν, μεταξύ άλλων, τις περιόδους μεταγραφών ποδοσφαιριστών κατά τη διάρκεια διεξαγωγής διοργανώσεως, οι οποίοι μνημονεύθηκαν στη σκέψη 100 της παρούσας αποφάσεως, αλλά επίσης, επί της αρχής και με την επιφύλαξη του συγκεκριμένου περιεχομένου τους, κανόνων με σκοπό τη διασφάλιση σε ορισμένο βαθμό σταθερότητας ως προς το έμψυχο δυναμικό των συλλόγων, από το οποίο επιλέγονται τα μέλη των ομάδων που δύνανται να παρατάσσουν οι σύλλογοι αυτοί στις διασυλλογικές ποδοσφαιρικές διοργανώσεις. Η διατήρηση σε ορισμένο βαθμό της σταθερότητας ως προς το έμψυχο δυναμικό και, επομένως, η διασφάλιση σε ορισμένο βαθμό συνέχειας ως προς την ισχύ των σχετικών συμβάσεων πρέπει, ως εκ τούτου, να γίνει δεκτό ότι δεν συνιστούν θεμιτό σκοπό γενικού συμφέροντος αφ' εαυτών, αλλά ένα από τα μέσα που μπορούν να συμβάλουν στην επιδίωξη του θεμιτού σκοπού γενικού συμφέροντος ο οποίος συνίσταται στη διασφάλιση της σύννομης διεξαγωγής των διασυλλογικών ποδοσφαιρικών διοργανώσεων.

β) Επί της τηρήσεως της αρχής της αναλογικότητας

103 Όπως προκύπτει από την προηγούμενη σκέψη της παρούσας αποφάσεως και όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 65 των προτάσεών του, οι επίμαχοι στην υπόθεση της κύριας δίκης κανόνες του ΚΙΜΠ, όπως χαρακτηρίσθηκαν στη σκέψη 74 της παρούσας αποφάσεως και υπομνήσθηκαν στις σκέψεις της 87 έως 90, μπορούν άπαντες να θεωρηθούν, υπό την επιφύλαξη διακριβώσεων που απόκεινται στο αιτούν δικαστήριο, ικανοί να διασφαλίσουν την επίτευξη του σκοπού ο οποίος συνίσταται στη σύννομη διεξαγωγή των διασυλλογικών ποδοσφαιρικών διοργανώσεων, συμβάλλοντας, καθένας με τον τρόπο του, στη διατήρηση σε ορισμένο βαθμό της σταθερότητας ως προς το έμψυχο δυναμικό όλων των επαγγελματικών ποδοσφαιρικών συλλόγων που μπορούν να συμμετέχουν στις εν λόγω διοργανώσεις.

104 Αντιθέτως, υπό την επιφύλαξη διακριβώσεων στις οποίες πρέπει να προβεί το αιτούν δικαστήριο, οι διάφοροι αυτοί κανόνες φαίνεται να βαίνουν, από ορισμένες απόψεις, πέραν, ενδεχομένως δε, στην περίπτωση ορισμένων εξ αυτών, κατά πολύ πέραν του αναγκαίου μέτρου για την επίτευξη του συγκεκριμένου σκοπού, τούτο δε κατά μείζονα λόγο αν ληφθεί υπόψη ότι τείνουν, σε μεγάλο βαθμό, να εφαρμόζονται από κοινού και, όσον αφορά μέρος των κανόνων αυτών, επί μεγάλο χρονικό διάστημα στην περίπτωση ποδοσφαιριστών των οποίων, επιπροσθέτως, η σταδιοδρομία έχει σχετικώς σύντομη χρονική διάρκεια, με αποτέλεσμα η κατάσταση αυτή να ενέχει τον κίνδυνο να διαταράξει σοβαρά την εξέλιξη της σταδιοδρομίας, ακόμη δε και να αναγκάσει ορισμένους εκ των ποδοσφαιριστών να τερματίσουν πρόωρα τη σταδιοδρομία τους.

105 Τούτο ισχύει, κατά πρώτον, στην περίπτωση του άρθρου 17, σημείο 1, του ΚΙΜΠ, καθόσον καθορίζει τα διάφορα κριτήρια υπολογισμού της αποζημιώσεως που οφείλει ο ποδοσφαιριστής σε περίπτωση μονομερούς λύσεως της συμβάσεως εργασίας «χωρίς νόμιμη αιτία», έννοια η οποία, κατά τα λοιπά, δε ορίζεται επακριβώς στον ίδιο τον ΚΙΜΠ.

106 Ειδικότερα, το πρώτο κριτήριο, το οποίο συνίσταται, κατ' ουσίαν, στη δυνατότητα να ληφθεί υπόψη το «ισχύον οικείο εθνικό δίκαιο», δεν διασφαλίζει την ουσιαστική τήρηση του εν λόγω δικαίου. Αντιθέτως, στον επίσημο σχολιασμό του ΚΙΜΠ που έχει δημοσιεύσει η FIFA διευκρινίζεται ότι το εν λόγω πρώτο κριτήριο δεν έχει εφαρμοσθεί σχεδόν ποτέ στην πράξη, δεδομένου ότι το ΤΕΛ εφαρμόζει συνήθως τη ρύθμιση που έχει θεσπίσει η ίδια η εν λόγω ομοσπονδία και, όλως επικουρικώς και μόνον, το ελβετικό δίκαιο. Το γεγονός, όμως, ότι δεν λαμβάνεται πράγματι υπόψη και, επομένως, δεν τηρείται πράγματι το ισχύον οικείο εθνικό

δίκαιο βαίνει προδήλως πέραν του αναγκαίου μέτρου για τη διατήρηση σε ορισμένο βαθμό της σταθερότητας ως προς το έμψυχο δυναμικό των συλλόγων, προκειμένου να διασφαλισθεί η σύννομη διεξαγωγή των διασυλλογικών ποδοσφαιρικών διοργανώσεων. Όσον αφορά το δεύτερο κριτήριο το οποίο προβλέπει ρητώς ο συγκεκριμένος κανόνας και το οποίο αφορά τις «ιδιαιτερότητες του αθλήματος», αυτό παραπέμπει σε μια γενική έννοια, χωρίς πάντως να τη συνοδεύει με ακριβή ορισμό ο οποίος θα καθιστά δυνατό να κατανοηθούν οι λόγοι για τους οποίους και ο τρόπος με τον οποίο το συγκεκριμένο κριτήριο δύναται να επηρεάσει τον υπολογισμό της οφειλόμενης από τον ποδοσφαιριστή αποζημιώσεως, με αποτέλεσμα το εν λόγω κριτήριο, μολονότι παρουσιάζεται ως «αντικειμενικό», να επιδέχεται, στην πράξη, εφαρμογή κατά διακριτική ευχέρεια και, επομένως, απρόβλεπτη και δυσχερώς δυνάμενη να ελεγχθεί. Η πρόβλεψη, όμως, ενός κριτηρίου με τέτοια χαρακτηριστικά και συνέπειες δεν μπορεί να θεωρηθεί αναγκαία για τη διασφάλιση της σύννομης διεξαγωγής των διασυλλογικών ποδοσφαιρικών διοργανώσεων.

107 Τα λοιπά κριτήρια που προβλέπει ρητώς ο εν λόγω κανόνας, μολονότι είναι εκ πρώτης όψεως περισσότερο αντικειμενικά και δυνάμενα να ελεγχθούν απ’ ό,τι τα προηγούμενα, φαίνεται ωστόσο να βαίνουν και αυτά κατά πολύ πέραν του αναγκαίου προς τούτο μέτρου. Πράγματι, αφενός, η αμοιβή και οι λοιπές παροχές που οφείλονται στον ενδιαφερόμενο ποδοσφαιριστή βάσει της συμβάσεως εργασίας που συνήψε μεταγενέστερα με τον νέο σύλλογο άπτονται σχέσεως εργασίας μεταγενέστερης της λυθείσας, με αποτέλεσμα τα στοιχεία αυτά να πρέπει να θεωρούνται ξένα προς τη σχέση εργασίας που λύθηκε και προς το κόστος της (βλ., κατ’ αναλογίαν, απόφαση της 16ης Μαρτίου 2010, Olympique Lyonnais, C-325/08, EU:C:2010:143, σκέψη 50). Αφετέρου, όσον αφορά το σύνολο των δαπανών και των εξόδων στα οποία υποβλήθηκε ο προηγούμενος σύλλογος για τη μεταγραφή του εν λόγω ποδοσφαιριστή προς αυτόν και τα οποία αποσβέσθηκαν εντός της συμβατικής περιόδου, επιβάλλεται η επισήμανση ότι, ανεξαρτήτως του ότι το συγκεκριμένο στοιχείο αφορά, κυρίως, προγενέστερη συμβατική σχέση εργασίας, η συνεκτίμησή του φαίνεται ιδιαιτέρως υπερβολική, διότι μπορεί να επιτρέψει τη μετακύλιση στον ποδοσφαιριστή δυνητικώς σημαντικών οικονομικών βαρών, τα οποία αποτέλεσαν αντικείμενο διαπραγματεύσεως αποκλειστικώς από άλλα πρόσωπα και προς το συμφέρον τους, όπως είναι οι εμπλεκόμενοι στη μεταγραφή σύλλογοι ή τρίτοι που ενεπλάκησαν στο πλαίσιο της συγκεκριμένης μεταγραφής. Κατά τα λοιπά, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι τέτοια κριτήρια αποζημιώσεως φαίνεται να αποσκοπούν περισσότερο στη διασφάλιση των οικονομικών συμφερόντων των συλλόγων στο οικονομικό πλαίσιο που χαρακτηρίζει τις μεταξύ αυτών μεταγραφές ποδοσφαιριστών, απ’ ό,τι στη διασφάλιση της προβαλλόμενης εύρυθμης διεξαγωγής των αθλητικών διοργανώσεων, στοιχείο το οποίο καταδεικνύει, άλλωστε, ο τρόπος ερμηνείας των εν λόγω κριτηρίων από το ΤΕΛ και το CAS, όπως συνάγεται από ορισμένες αποφάσεις των συγκεκριμένων οργάνων οι οποίες περιελήφθησαν στη δικογραφία που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο.

108 Κατά δεύτερον, τούτο ισχύει, εκ πρώτης όψεως, και στην περίπτωση του άρθρου 17, σημείο 2, του ΚΙΜΠ, καθόσον προβλέπει, κατ’ αρχήν και, επομένως, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, οι ιδιαίτερες περιστάσεις της συγκεκριμένης περιπτώσεως (πρβλ. απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 2018, Link Logistik N&N, C-384/17, EU:C:2018:810, σκέψη 45), ιδίως δε η πραγματική συμπεριφορά του νέου συλλόγου που προσλαμβάνει τον ποδοσφαιριστή, ότι ο συγκεκριμένος σύλλογος ευθύνεται αλληλεγγύως και εις ολόκληρον για την καταβολή της αποζημιώσεως που οφείλει ο ποδοσφαιριστής στον προηγούμενο σύλλογό του σε περίπτωση μονομερούς λύσεως της συμβάσεως χωρίς νόμιμη αιτία, κατά μείζονα λόγο αν ληφθεί υπόψη ότι η αποζημίωση αυτή καθορίζεται βάσει κριτηρίων τα οποία ενέχουν τις πλημμέλειες που καταδείχθηκαν στις σκέψεις 106 και 107 της παρούσας αποφάσεως. Επιπλέον, μολονότι πρέπει να αναγνωρισθεί ότι η FIFA υποστήριξε ότι η εν λόγω διάταξη δεν εφαρμόζεται κατά σύστημα και

ότι, ιδίως, δεν τυγχάνει εφαρμογής οσάκις η νέα σύμβαση ποδοσφαιριστή που έλυσε χωρίς νόμιμη αιτία την προηγούμενη σύμβασή του υπογράφεται κατόπιν της ημερομηνίας λήξεως της ισχύος της προηγούμενης συμβάσεως, ωστόσο, ακόμη κι αν υποτεθεί ότι τούτο έχει αποδειχθεί, το άρθρο 17, σημείο 2, του ΚΙΜΠ δεν προβλέπει τη συγκεκριμένη περίπτωση μη εφαρμογής και δεν εγγυάται, επομένως, την αναγκαία προς τούτο ασφάλεια δικαίου.

109 Κατά τρίτον, το αυτό ισχύει και για το άρθρο 17, σημείο 4, του ΚΙΜΠ, καθόσον προβλέπει ότι, πέραν της αλληλέγγυας και εις ολόκληρον ευθύνης για την καταβολή της ως άνω αποζημιώσεως, τεκμαίρεται, μέχρις αποδείξεως του εναντίου, ότι ο νέος σύλλογος παρακίνησε τον ποδοσφαιριστή να λύσει τη σύμβαση χωρίς νόμιμη αιτία και ότι, σε περίπτωση προσλήψεως του ποδοσφαιριστή κατά τη διάρκεια της προστατευόμενης περιόδου της συμβάσεώς του με τον προηγούμενο σύλλογο, ο νέος σύλλογος υπόκειται εξ αυτού του λόγου σε αθλητική κύρωση η οποία συνίσταται σε γενική απαγόρευση νέων μεταγραφών ποδοσφαιριστών επί δύο πλήρεις και συναπτές μεταγραφικές περιόδους.

110 Πράγματι, μια τέτοια αθλητική κύρωση, την οποία τα αρμόδια για την εφαρμογή της όργανα δεν έχουν την εξουσία να προσαρμόζουν κατά περίπτωση αναλόγως συγκεκριμένων κριτηρίων και περιστάσεων, στερείται προδήλως, λαμβανομένων υπόψη της φύσεως και των συνεπειών της, αναλογικότητας σε σχέση με την παράβαση που καταλογίζεται στον νέο σύλλογο. Επιπλέον, η συγκεκριμένη παράβαση καταλογίζεται στον νέο σύλλογο βάσει τεκμηρίου το οποίο δεν έχει αποδειχθεί ότι είναι δικαιολογημένο. Βεβαίως, η FIFA υποστήριξε ότι η ύπαρξη του συγκεκριμένου τεκμηρίου εξηγείται λόγω των δυσχερειών που ενδέχεται να αντιμετωπίσει ο προηγούμενος σύλλογος ποδοσφαιριστή σε περίπτωση κατά την οποία θα ήταν υποχρεωμένος να αποδείξει ότι ο νέος σύλλογος του ποδοσφαιριστή τον παρακίνησε να λύσει πρόωρα και χωρίς νόμιμη αιτία τη σύμβασή του με τον προηγούμενο σύλλογο. Εντούτοις, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, μολονότι το επιχείρημα αυτό δύναται, εκ πρώτης όψεως, να δικαιολογήσει, και μάλιστα επί της αρχής, τη χρήση τεκμηρίου, δεν δικαιολογεί αντιθέτως το επίμαχο εν προκειμένω τεκμήριο, το οποίο εφαρμόζεται αυτομάτως, δηλαδή χωρίς να εξαρτάται από καμία προϋπόθεση παρέχουσα τη δυνατότητα να ληφθούν υπόψη, έστω και σε περιορισμένο βαθμό, οι κρίσιμες περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως, όπως είναι, επί παραδείγματι, το να απαιτείται, τουλάχιστον, από τον προηγούμενο σύλλογο να προσκομίσει επαρκή στοιχεία ώστε να γίνει δεκτό ότι ο νέος σύλλογος παρακίνησε τον ποδοσφαιριστή να λύσει τη σύμβασή του.

111 Επιπλέον, μολονότι είναι θεμιτό για μια ομοσπονδία όπως η FIFA να προβλέπει την επιβολή κυρώσεων σε περίπτωση παραβάσεως των κανόνων που θεσπίζει, εφόσον οι εν λόγω κανόνες και οι κυρώσεις που αποσκοπούν να διασφαλίσουν την τήρησή τους δικαιολογούνται από την επιδίωξη θεμιτού σκοπού γενικού συμφέροντος, οι επίμαχες κυρώσεις μπορούν να γίνουν δεκτές μόνον υπό την προϋπόθεση ότι ο καθορισμός τους διέπεται από διαφανή, αντικειμενικά, μη ενέχοντα διακρίσεις και αναλογικού χαρακτήρα κριτήρια (πρβλ. απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, σκέψη 257), απαίτηση η οποία προϋποθέτει, μεταξύ άλλων, ότι κατά τον καθορισμό του ύψους και της χρονικής διάρκειάς τους λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαίτερες περιστάσεις της συγκεκριμένης περιπτώσεως, όπως προκύπτει από τη νομολογία που μνημονεύεται στη σκέψη 108 της παρούσας αποφάσεως. Αφετέρου, τα εν λόγω κριτήρια πρέπει να μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο αποτελεσματικού ελέγχου.

112 Τέλος, κατά τέταρτον, το αυτό ισχύει και στην περίπτωση του άρθρου 8.2.7 του παραρτήματος 3 του ΚΙΜΠ, καθόσον απαγορεύει στην προηγούμενη ομοσπονδία, εν γένει και αυτομάτως, υπό την επιφύλαξη της συνδρομής εξαιρετικών περιστάσεων, τη χορήγηση ΔΠΜ εφόσον μεταξύ του προηγούμενου συλλόγου και του ποδοσφαιριστή υφίσταται διαφορά εκ συμβάσεως σχετικά με

την έλλειψη κοινής συμφωνίας για πρόωρη λύση της συμβάσεως εργασίας. Πράγματι, τέτοια διάταξη, της οποίας η εφαρμογή μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα να παρεμποδίσει τον ενδιαφερόμενο ποδοσφαιριστή στην άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητάς του και τον νέο σύλλογο να χρησιμοποιήσει σε αγώνες τον ποδοσφαιριστή απλώς και μόνον επειδή μεταξύ του ποδοσφαιριστή και του προηγούμενου συλλόγου του υφίσταται διαφορά σχετικά με την ενδεχομένως άνευ νόμιμης αιτίας λύση της συμβάσεως, αντιβαίνει προδήλως στην αρχή της αναλογικότητας, ιδίως καθόσον κατά την εφαρμογή του δεν λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαίτερες περιστάσεις της συγκεκριμένης περιπτώσεως, ειδικότερα δε το πραγματικό πλαίσιο εντός του οποίου επήλθε η λύση της συμβάσεως, η αντίστοιχη συμπεριφορά του ποδοσφαιριστή και του προηγούμενου συλλόγου του καθώς και ο ρόλος που ενδεχομένως διαδραμάτισε ο νέος σύλλογος, στον οποίο ωστόσο επιβάλλεται εν τέλει η απαγόρευση μεταγραφής του ποδοσφαιριστή και της δυνατότητας να τον χρησιμοποιεί σε διοργανώσεις.

113 Η επίμαχη απαγόρευση δεν μπορεί, ως εκ τούτου, να δικαιολογηθεί από την προβαλλόμενη βούληση διασφαλίσεως της εύρυθμης διεξαγωγής των αθλητικών διοργανώσεων. Το συμπέρασμα αυτό δεν αναιρείται, άλλωστε, από το επιχείρημα της FIFA ότι, σε περίπτωση αιτήσεως εγγραφής που υποβάλλει η νέα εθνική ποδοσφαιρική ομοσπονδία στην οποία ανήκει ποδοσφαιριστής ή σε περίπτωση αιτήσεως που υποβάλλει ποδοσφαιριστής, οι υπηρεσίες της προβαίνουν άμεσα και αυτομάτως σε προσωρινή εγγραφή του εν λόγω ποδοσφαιριστή. Πράγματι, η οικεία διάταξη δεν μνημονεύει τη δυνατότητα τέτοιας προσωρινής εγγραφής και, κατά μείζονα λόγο, δεν επιβάλλει τη διενέργειά της.

3. Συμπέρασμα

114 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, στο προδικαστικό ερώτημα, κατά το μέρος που αφορά την ερμηνεία του άρθρου 45 ΣΛΕΕ, πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το εν λόγω άρθρο έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε κανόνες τους οποίους θέσπισε ένωση ιδιωτικού δικαίου με σκοπό, μεταξύ άλλων, τη ρύθμιση, την οργάνωση και τον έλεγχο του ποδοσφαίρου σε παγκόσμιο επίπεδο και οι οποίοι προβλέπουν:

– πρώτον, ότι επαγγελματίας ποδοσφαιριστής ο οποίος συνήψε σύμβαση εργασίας και στον οποίο καταλογίζεται λύση της συμβάσεως χωρίς νόμιμη αιτία καθώς και ο σύλλογος ο οποίος τον προσλαμβάνει κατόπιν της συγκεκριμένης λύσεως συμβάσεως ευθύνονται αλληλεγγύως και εις ολόκληρον για την καταβολή αποζημιώσεως η οποία οφείλεται στον σύλλογο όπου αγωνιζόταν προηγουμένως ο ποδοσφαιριστής και η οποία πρέπει να καθορισθεί βάσει κριτηρίων ενίοτε ασαφών ή εφαρμοζόμενων κατά διακριτική ευχέρεια, ενίοτε στερούμενων αντικειμενικού συνδέσμου με την οικεία σχέση εργασίας και ενίοτε στερούμενων αναλογικότητας·

– δεύτερον, ότι, σε περίπτωση προσλήψεως του επαγγελματία ποδοσφαιριστή κατά τη διάρκεια προστατευόμενης βάσει της λυθείσας συμβάσεως εργασίας περιόδου, ο νέος σύλλογος υπόκειται σε αθλητική κύρωση η οποία συνίσταται σε απαγόρευση νέων μεταγραφών ποδοσφαιριστών για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, εκτός και αν αποδείξει ότι δεν παρακίνησε τον συγκεκριμένο ποδοσφαιριστή να λύσει τη σύμβασή του, και,

– τρίτον, ότι η ύπαρξη διαφοράς που ανέκυψε λόγω της ως άνω λύσεως συμβάσεως εμποδίζει την εκ μέρους της εθνικής ποδοσφαιρικής ομοσπονδίας στην οποία υπάγεται ο προηγούμενος σύλλογος χορήγηση του ΔΠΜ που απαιτείται για τη μεταγραφή του ποδοσφαιριστή στον νέο σύλλογο, με συνέπεια ο εν λόγω ποδοσφαιριστής να μην έχει δικαίωμα συμμετοχής σε ποδοσφαιρικές διοργανώσεις αγωνιζόμενος με τον νέο σύλλογο,

εκτός και αν αποδειχθεί ότι οι συγκεκριμένοι κανόνες, όπως ερμηνεύονται και εφαρμόζονται εντός της Ένωσης, δεν βαίνουν πέραν του αναγκαίου μέτρου για την επιδίωξη του σκοπού ο οποίος συνίσταται στη διασφάλιση της σύννομης διεξαγωγής των διασυλλογικών ποδοσφαιρικών διοργανώσεων, καθόσον διατηρούν σε ορισμένο βαθμό τη σταθερότητα όσον αφορά το έμψυχο δυναμικό των επαγγελματικών ποδοσφαιρικών συλλόγων.

Γ. Επί του προδικαστικού ερωτήματος κατά το μέτρο που αφορά το άρθρο 101 ΣΛΕΕ

1. Επί του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ

115 Βάσει του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, απαγορεύονται όλες οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, όλες οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και κάθε εναρμονισμένη πρακτική που δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της εσωτερικής αγοράς.

116 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η εφαρμογή της εν λόγω διατάξεως σε συγκεκριμένη περίπτωση απαιτεί τη συνδρομή ενός συνόλου προϋποθέσεων.

α) Επί της έννοιας του όρου «επιχειρήσεις» και του όρου «ενώσεις επιχειρήσεων»

117 Το άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ έχει εφαρμογή όχι μόνον στην περίπτωση κάθε φορέα ο οποίος ασκεί οικονομική δραστηριότητα και ο οποίος πρέπει, ως τέτοιος, να χαρακτηρίζεται ως «επιχείρηση», ανεξαρτήτως της νομικής μορφής του και του τρόπου χρηματοδοτήσεώς του, περιλαμβανομένων των φορέων που έχουν συσταθεί ως ενώσεις με σκοπό, σύμφωνα με τα καταστατικά τους, την οργάνωση και τον έλεγχο συγκεκριμένου αθλήματος, στο μέτρο που οι φορείς αυτοί ασκούν οικονομική δραστηριότητα σε σχέση με το εν λόγω άθλημα, αλλά και στην περίπτωση φορέων οι οποίοι, μολονότι δεν αποτελούν κατ' ανάγκην οι ίδιοι επιχειρήσεις, μπορούν να χαρακτηρισθούν ως «ενώσεις επιχειρήσεων» (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, σκέψεις 76 έως 78 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

118 Εν προκειμένω, λαμβανομένων υπόψη του αντικειμένου της υποθέσεως της κύριας δίκης και των στοιχείων που εκθέτει το αιτούν δικαστήριο, πρέπει να γίνει δεκτό ότι το άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ έχει εφαρμογή στην περίπτωση της FIFA ως ομοσπονδίας έχουσας ως μέλη εθνικές ποδοσφαιρικές ομοσπονδίες οι οποίες μπορούν οι ίδιες να χαρακτηρισθούν ως «επιχειρήσεις», καθόσον ασκούν οικονομική δραστηριότητα συνδεόμενη με τη διεξαγωγή και την εμπορική εκμετάλλευση διασυλλογικών ποδοσφαιρικών διοργανώσεων σε εθνικό επίπεδο καθώς και με την εκμετάλλευση των συνδεομένων με τις διοργανώσεις αυτές δικαιωμάτων, ή οι οποίες έχουν οι ίδιες ως μέλη ή ως συνδεδεμένα μέλη οντότητες που μπορούν να χαρακτηρισθούν ως επιχειρήσεις, όπως είναι οι ποδοσφαιρικοί σύλλογοι (αποφάσεις της 21ης Δεκεμβρίου 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, σκέψη 115, και της 21ης Δεκεμβρίου 2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, σκέψη 79).

β) Επί της έννοιας της «αποφάσεως ενώσεως επιχειρήσεων»

119 Η εφαρμογή του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ στην περίπτωση φορέα όπως η FIFA προϋποθέτει την απόδειξη της υπάρξεως «συμφωνίας», «εναρμονισμένης πρακτικής» ή «αποφάσεως ενώσεως επιχειρήσεων», οι οποίες ενδέχεται να είναι διαφορετικής φύσεως και να έχουν διάφορες μορφές. Ειδικότερα, η απόφαση ενώσεως που συνίσταται στη θέσπιση ή την εφαρμογή ρυθμίσεως η οποία έχει άμεσο αντίκτυπο στους όρους ασκήσεως της οικονομικής δραστηριότητας των επιχειρήσεων που είναι άμεσα ή έμμεσα μέλη της μπορεί να συνιστά «απόφαση ενώσεως επιχειρήσεων», κατά την έννοια της διατάξεως αυτής (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, σκέψη 118 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

120 Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από τα στοιχεία τα οποία εκθέτει το αιτούν δικαστήριο και από τη σκέψη 81 της παρούσας αποφάσεως, το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο ερμηνεία του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ σε σχέση με αποφάσεις τέτοιου είδους, ήτοι αποφάσεις οι οποίες συνίστανται την εκ μέρους της FIFA θέσπιση και εφαρμογή ή δυνατότητα εφαρμογής συνόλου κανόνων που αφορούν τις συμβάσεις εργασίας και τις μεταγραφές των ποδοσφαιριστών.

121 Ως εκ τούτου, τέτοιες αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.

γ) Επί της έννοιας του «επηρεασμού του εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών»

122 Για την εφαρμογή του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ στην περίπτωση τέτοιων αποφάσεων ενώσεων επιχειρήσεων απαιτείται να πιθανολογείται επαρκώς ότι οι εν λόγω συμφωνίες «δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών» κατά τρόπο αισθητό, ασκώντας επιρροή, άμεση ή έμμεση, πραγματική ή δυνητική, στις ροές εμπορικών συναλλαγών, κατά τρόπο που θα μπορούσε να εμποδίσει την υλοποίηση ή τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, διευκρινιζομένου ότι η προϋπόθεση αυτή μπορεί να θεωρηθεί ότι πληρούται όταν πρόκειται για συμπεριφορές που εκτείνονται στο σύνολο του εδάφους ενός κράτους μέλους (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, σκέψη 43 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

123 Εν προκειμένω, η συγκεκριμένη προϋπόθεση πληρούται προφανώς, λαμβανομένου υπόψη ότι, όπως διευκρινίζεται στο άρθρο 1, παράγραφος 1, του ΚΙΜΠ, οι κανόνες που θεσπίζονται με αυτόν έχουν «παγκόσμια» γεωγραφική εμβέλεια.

δ) Επί της έννοιας της συμπεριφοράς που έχει ως «αντικείμενο» ή ως «αποτέλεσμα» να θίγει τον ανταγωνισμό

124 Για να γίνει δεκτό, σε συγκεκριμένη περίπτωση, ότι συμφωνία, απόφαση ενώσεως επιχειρήσεων ή εναρμονισμένη πρακτική εμπίπτει στην απαγόρευση του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, απαιτείται, σύμφωνα με το ίδιο το γράμμα της εν λόγω διατάξεως, να αποδειχθεί είτε ότι η συγκεκριμένη συμπεριφορά έχει ως αντικείμενο την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού είτε ότι η επίμαχη συμπεριφορά έχει τέτοιο αποτέλεσμα (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, σκέψη 158 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

125 Προς τούτο, πρέπει να εξετασθεί, σε πρώτο στάδιο, το αντικείμενο της επίμαχης συμπεριφοράς. Σε περίπτωση κατά την οποία, κατά το πέρας της συγκεκριμένης εξετάσεως, αποδεικνύεται ότι η συμπεριφορά έχει αντικείμενο αντίθετο προς τον ανταγωνισμό, παρέλκει η εξέταση του αποτελέσματός της επί του ανταγωνισμού. Επομένως, μόνο σε περίπτωση κατά την οποία η εν λόγω συμπεριφορά δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει αντίθετο προς τον ανταγωνισμό αντικείμενο απαιτείται να εξετασθεί, σε δεύτερο στάδιο, το αποτέλεσμα αυτό (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, σκέψη 159 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

126 Όπως προκύπτει από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η έννοια του αντίθετου προς τον ανταγωνισμό «αντικειμένου», μολονότι δεν αποτελεί εξαίρεση από την έννοια του αντίθετου προς τον ανταγωνισμό «αποτελέσματος», πρέπει εντούτοις να ερμηνεύεται στενά (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, σκέψη 161 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

127 Επομένως, η ως άνω έννοια πρέπει να ερμηνευθεί ως παραπέμπουσα αποκλειστικώς σε ορισμένα είδη συντονισμού μεταξύ επιχειρήσεων τα οποία αποδεικνύονται αρκούντως επιβλαβή για τον ανταγωνισμό, ώστε να μπορεί να θεωρηθεί ότι παρέλκει η εξέταση των αποτελεσμάτων τους. Πράγματι, μπορεί να γίνει δεκτό ότι ορισμένες μορφές συντονισμού μεταξύ επιχειρήσεων παραβλάπτουν, ως εκ της φύσεώς τους, την ομαλή λειτουργία του ανταγωνισμού (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, σκέψη 162 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

128 Τούτο ισχύει, μεταξύ άλλων, για ορισμένα είδη οριζόντιων συμφωνιών πλην των συμπράξεων, για παράδειγμα αυτές που έχουν ως αποτέλεσμα τον αποκλεισμό των ανταγωνιστριών επιχειρήσεων από την αγορά, ή ακόμη ορισμένα είδη αποφάσεων ενώσεων επιχειρήσεων (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, σκέψη 164 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

129 Όπως προκύπτει από το άρθρο 101, παράγραφος 1, στοιχεία α′ και γ′, ΣΛΕΕ, το οποίο μνημονεύει μεταξύ άλλων τον καθορισμό των «τιμών αγοράς ή πωλήσεως» και την κατανομή των «αγορών ή των πηγών εφοδιασμού», τέτοιες συμπράξεις, οριζόντιες συμφωνίες και αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων μπορούν να αφορούν όχι μόνον τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που εμπορεύονται οι οικείες επιχειρήσεις, ήτοι την προσφορά, αλλά και τους πάσης φύσεως πόρους που χρειάζονται οι επιχειρήσεις αυτές για τη διάθεση των προϊόντων ή την παροχή των υπηρεσιών, ήτοι τη ζήτηση. Η συμπαιγνία μεταξύ των εν λόγω επιχειρήσεων μπορεί, ως εκ τούτου, να συνίσταται επί παραδείγματι στην κατανομή των προμηθευτών, στη χρήση της συλλογικής ισχύος τους στην αγορά με σκοπό τον καθορισμό των τιμών στις οποίες αγοράζουν τις πρώτες ύλες ή ακόμη, όπως επισήμανε το Δικαστήριο, στον περιορισμό ή στον έλεγχο της ουσιώδους παραμέτρου ανταγωνισμού την οποία μπορεί να συνιστά, σε ορισμένους τομείς ή σε ορισμένες αγορές, η πρόσληψη εργαζομένων ιδιαίτερων ικανοτήτων, όπως είναι, στην περίπτωση του επαγγελματικού ποδοσφαίρου, οι ήδη καταρτισθέντες ποδοσφαιριστές (πρβλ. απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, σκέψεις 107, 109 και 110).

130 Προκειμένου να διαπιστωθεί, σε συγκεκριμένη περίπτωση, αν μια συμφωνία, μια απόφαση ενώσεως επιχειρήσεων ή μια εναρμονισμένη πρακτική είναι, ως εκ της φύσεώς της, αρκούντως επιβλαβής για τον ανταγωνισμό, ώστε να μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει ως αντικείμενο την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού, απαιτείται να εξετασθεί, πρώτον, το περιεχόμενο της επίμαχης συμφωνίας, αποφάσεως ή πρακτικής, δεύτερον, το οικονομικό και

νομικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται και, τρίτον, οι σκοποί των οποίων επιδιώκεται η επίτευξη με την εν λόγω συμφωνία, απόφαση ή πρακτική (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, σκέψη 165 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

131 Συναφώς, κατ' αρχάς, όσον αφορά το οικονομικό και νομικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η επίμαχη συμπεριφορά, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η φύση των επηρεαζόμενων προϊόντων ή υπηρεσιών καθώς και οι πραγματικές συνθήκες που χαρακτηρίζουν τη λειτουργία και τη διάρθρωση του οικείου τομέα ή των οικείων τομέων ή των σχετικών αγορών. Αντιθέτως, ουδόλως απαιτείται να εξετάζονται και, κατά μείζονα λόγο, να αποδεικνύονται τα, πραγματικά ή δυνητικά, αρνητικά ή θετικά αποτελέσματα της εν λόγω συμπεριφοράς ως προς τον ανταγωνισμό (αποφάσεις της 21ης Δεκεμβρίου 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, σκέψη 166 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 27ης Ιουνίου 2024, Επιτροπή κατά Servier κ.λπ., C-176/19 P, EU:C:2024:549, σκέψεις 288 και 453).

132 Εν συνεχεία, όσον αφορά τους σκοπούς που επιδιώκονται με την επίμαχη συμπεριφορά, πρέπει να προσδιορισθούν οι αντικειμενικοί σκοποί των οποίων η επίτευξη επιδιώκεται με τη συμπεριφορά αυτήν όσον αφορά τον ανταγωνισμό. Αντιθέτως, το γεγονός ότι οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις ενήργησαν χωρίς να έχουν την υποκειμενική πρόθεση να παρεμποδίσουν, να περιορίσουν ή να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό και το γεγονός ότι επιδίωξαν ορισμένους θεμιτούς σκοπούς δεν έχουν καθοριστική σημασία για την εφαρμογή του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, σκέψη 167 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

133 Τέλος, από τη συνεκτίμηση όλων των στοιχείων που μνημονεύθηκαν στις τρεις προηγούμενες σκέψεις της παρούσας αποφάσεως πρέπει, εν πάση περιπτώσει, να προκύπτουν οι ακριβείς λόγοι για τους οποίους η επίμαχη συμπεριφορά είναι αρκούντως επιβλαβής για τον ανταγωνισμό, ώστε να μπορεί να γίνει δεκτό ότι έχει ως αντικείμενο την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευσή του (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, σκέψη 168 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

134 Εν προκειμένω, όσον αφορά, κατά πρώτον, το περιεχόμενο των επίμαχων στην υπόθεση της κύριας δίκης κανόνων του ΚΙΜΠ, από τις σκέψεις 87 έως 90 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει ότι οι διάφοροι αυτοί κανόνες, οι οποίοι παρουσιάζονται ως άρρηκτα συνδεδεμένοι μεταξύ τους και οι οποίοι πρέπει να εξετασθούν ως τέτοιοι, προβλέπουν, κατ' αρχάς, ότι κάθε ποδοσφαιριστής, επομένως, μεταξύ άλλων, και κάθε ποδοσφαιριστής απασχολούμενος εντός της Ένωσης, ο οποίος λύει τη σύμβαση εργασίας με τον προηγούμενο σύλλογό του, ενώ η σύμβαση είναι ακόμη σε ισχύ, υποχρεούται, εφόσον η FIFA αποφασίσει εν συνεχεία ότι η σύμβαση λύθηκε χωρίς νόμιμη αιτία, να καταβάλει στον προηγούμενο σύλλογο αποζημίωση της οποίας το ύψος υπολογίζεται, ελλείψει σχετικών όρων της συμβάσεως, λαμβανομένου υπόψη συνόλου κριτηρίων.

135 Επιβάλλεται να υπομνησθεί συναφώς ότι το πρώτο από τα εν λόγω κριτήρια, το οποίο αφορά το «ισχύον οικείο εθνικό δίκαιο», έχει αποδειχθεί μέχρι τούδε στην πράξη νεκρό γράμμα, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 106 της παρούσας αποφάσεως, και ότι η διατύπωση του δευτέρου από τα κριτήρια, το οποίο αφορά τις «ιδιαιτερότητες του αθλήματος», είναι, όπως επίσης επισημάνθηκε στην ίδια σκέψη 106, ιδιαιτέρως γενική και ασαφής, επιδεχόμενη εφαρμογή κατά διακριτική ευχέρεια, δηλαδή απρόβλεπτη και δυσχερώς δυνάμενη να ελεγχθεί. Τα λοιπά κριτήρια φαίνεται, εκ πρώτης όψεως, να καθιστούν δυνατό τον καθορισμό αποζημιώσεως εξαιρετικώς υψηλού ποσού η οποία λειτουργεί αποτρεπτικά, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 107 της παρούσας αποφάσεως. Αντιθέτως, το άρθρο 4 του νόμου της 24ης Φεβρουαρίου 1978 περί

συμβάσεως εργασίας αμειβομένων αθλητών (*Moniteur belge* της 9ης Μαρτίου 1978, σ. 2606), το οποίο μνημονεύει ο BZ στις γραπτές παρατηρήσεις του, φαίνεται να προβλέπει, υπό την επιφύλαξη διακριβώσεως η οποία απόκειται στο αιτούν δικαστήριο, ότι, σε παρεμφερή πλην όμως διεπόμενη από το εσωτερικό βελγικό δίκαιο περίπτωση, το ύψος της αποζημιώσεως είναι απλώς αντίστοιχο της υπολειπόμενης μέχρι τη λήξη ισχύος της συμβάσεως εργασίας αμοιβής και, επομένως, για τον υπολογισμό του εν λόγω ποσού δεν λαμβάνονται υπόψη στοιχεία ξένα προς την εκ της συγκεκριμένης συμβάσεως σχέση εργασίας, ανάλογα των διαλαμβανομένων στην ίδια σκέψη.

136 Εν συνεχεία, κάθε ποδοσφαιριστής κατά του οποίου προσφεύγει ο προηγούμενος σύλλογός του ενώπιον του ΤΕΛ με αίτημα να υποχρεωθεί ο ποδοσφαιριστής στην καταβολή της εν λόγω αποζημιώσεως, προβάλλοντας ότι η μεταξύ τους σύμβαση εργασίας λύθηκε χωρίς νόμιμη αιτία, στερείται αυτομάτως, απλώς και μόνον εξ αυτού του λόγου και υπό την επιφύλαξη της συνδρομής εξαιρετικών περιστάσεων τις οποίες εκτιμά αποκλειστικώς η FIFA, τη δυνατότητα να του χορηγηθεί ΔΠΜ από το οποίο εξαρτάται, σε περίπτωση μεταγραφής προς νέο σύλλογο εδρεύοντα σε κράτος μέλος διαφορετικό εκείνου στο οποίο εδρεύει ο προηγούμενος σύλλογός του, η εγγραφή του στον εν λόγω νέο σύλλογο και στην εθνική ποδοσφαιρική ομοσπονδία στην οποία υπάγεται ο νέος σύλλογος. Κατά συνέπεια, σε τέτοια περίπτωση, ο συγκεκριμένος ποδοσφαιριστής στερείται κάθε δυνατότητα συμμετοχής στο οργανωμένο ποδόσφαιρο, όπως προκύπτει από το άρθρο 5, παράγραφος 1, και το άρθρο 9, παράγραφος 1, του ΚΙΜΠ.

137 Τέλος, οποιοσδήποτε νέος σύλλογος προσλάβει τέτοιον ποδοσφαιριστή, απλώς και μόνον εξ αυτού του λόγου, πρώτον, καθίσταται αλληλεγγύως και εις ολόκληρον υπεύθυνος για την καταβολή της αποζημιώσεως την οποία υποχρεώθηκε ή ενδέχεται να υποχρεωθεί να καταβάλει ο ποδοσφαιριστής, δεύτερον, θεωρείται, μέχρις αποδείξεως του εναντίου, ότι παρακίνησε τον ποδοσφαιριστή να λύσει τη σύμβαση εργασίας που είχε συνάψει με τον προηγούμενο σύλλογό του και, τρίτον, σε περίπτωση κατά την οποία η σύμβαση λύθηκε κατά τη διάρκεια της προστατευόμενης περιόδου της, του επιβάλλεται η κύρωση, λόγω της εφαρμογής του συγκεκριμένου τεκμηρίου και χωρίς να μπορούν να ληφθούν υπόψη οι ιδιαίτερες περιστάσεις της συγκεκριμένης περιπτώσεως, της γενικής απαγορεύσεως νέων μεταγραφών ποδοσφαιριστών, σε εθνικό ή διεθνές επίπεδο, επί δύο πλήρεις και συναπτές μεταγραφικές περιόδους.

138 Όπως επισήμανε, κατ’ ουσίαν, ο γενικός εισαγγελέας, στα σημεία 52 έως 55 των προτάσεών του, από τη συνδυαστική ερμηνεία των επίμαχων στην υπόθεση της κύριας δίκης κανόνων του ΚΙΜΠ προκύπτει, αφενός, ότι δύνανται να περιορίζουν κατά τρόπο γενικευμένο και δραστικό, από ουσιαστικής απόψεως, τον ανταγωνισμό ο οποίος θα αναπτυσσόταν, εάν δεν υπήρχαν οι συγκεκριμένοι κανόνες, μεταξύ κάθε επαγγελματικού ποδοσφαιρικού συλλόγου εδρεύοντος σε ένα κράτος μέλος και κάθε επαγγελματικού ποδοσφαιρικού συλλόγου εδρεύοντος σε άλλο κράτος μέλος όσον αφορά την πρόσληψη ποδοσφαιριστών οι οποίοι αγωνίζονται σε συγκεκριμένο σύλλογο, επισημαινομένου ότι, από αριθμητική άποψη, οι εν λόγω ποδοσφαιριστές αποτελούν την πλειονότητα των ήδη καταρτισθέντων ή καταρτιζόμενων ποδοσφαιριστών που θα μπορούσαν να αποτελέσουν το αντικείμενο διασυνοριακής προσλήψεως σε ορισμένο χρονικό σημείο, ακόμη και αν υπάρχει πάντοτε ορισμένος αριθμός ποδοσφαιριστών που για κάποιο λόγο δεν δεσμεύονται πλέον με σύμβαση. Όπως, όμως, επισημάνθηκε στις σκέψεις 81 και 129 της παρούσας αποφάσεως, η δυνατότητα προσλήψεως τέτοιων ποδοσφαιριστών αποτελεί ουσιώδη παράμετρο ανταγωνισμού στον τομέα του διασυλλογικού επαγγελματικού ποδοσφαίρου.

139 Πράγματι, εκτός κι αν υπάρξει συμφωνία με τον προηγούμενο σύλλογο στο πλαίσιο μεταγραφής κατόπιν διαπραγματεύσεως, απλώς και μόνον η πρόσληψη τέτοιου ποδοσφαιριστή συνεπάγεται για τον νέο σύλλογο τον κίνδυνο να καταστεί αλληλεγγύως και εις ολόκληρον υπεύθυνος για την

καταβολή ενδεχομένως ιδιαιτέρως υψηλής αποζημιώσεως. Επιπλέον, το ύψος της εν λόγω αποζημιώσεως είναι όλως απρόβλεπτο για τον νέο σύλλογο, λαμβανομένης υπόψη της φύσεως των κριτηρίων βάσει των οποίων υπολογίζεται η αποζημίωση. Επιπροσθέτως, ενόσω υφίσταται διαφορά μεταξύ του ποδοσφαιριστή και του προηγούμενου συλλόγου του σχετικά με την πρόωρη λύση της συναφθείσας μεταξύ τους συμβάσεως εργασίας και, επομένως, ενόσω δεν έχει χορηγηθεί το αντίστοιχο ΔΠΜ, ο συγκεκριμένος ποδοσφαιριστής δεν μπορεί να μεταγραφεί στον νέο σύλλογο ούτε να συμμετέχει, για λογαριασμό του νέου συλλόγου, σε καμία διοργάνωση υποκείμενη στην αρμοδιότητα της FIFA, των εθνικών ποδοσφαιρικών ομοσπονδιών που είναι μέλη της ή των συνομοσπονδιών ηπείρων που αναγνωρίζει, όπως είναι η UEFA. Τέλος, πέραν των εν λόγω διαφόρων στοιχείων υφίσταται και ο κίνδυνος επιβολής αθλητικής κυρώσεως τον οποίο διατρέχει ο νέος σύλλογος, σε περίπτωση κατά την οποία ο ποδοσφαιριστής προσελήφθη κατά τη διάρκεια της προστατευόμενης, βάσει της συμβάσεως με τον προηγούμενο σύλλογό του, περιόδου, ο δε νέος σύλλογος δεν κατορθώνει να ανατρέψει το τεκμήριο περί παρακινήσεως σε λύση συμβάσεως που ισχύει εις βάρος του για τέτοια πρόσληψη. Όπως επισημάνθηκε προηγουμένως, η εν λόγω αθλητική κύρωση συνίσταται σε αυτόματη απαγόρευση μεταγραφής οποιουδήποτε άλλου ποδοσφαιριστή από τον νέο σύλλογο επί δύο πλήρεις και συναπτές μεταγραφικές περιόδους. Η συγκεκριμένη αθλητική κύρωση εμποδίζει στην πράξη τον σύλλογο να χρησιμοποιεί σε αγώνες οποιονδήποτε άλλον ποδοσφαιριστή επιθυμεί να προσλάβει, καθιστώντας άνευ ουσιαστικού ενδιαφέροντος μια τέτοια μεταγραφή.

140 Αφετέρου, ο ως άνω γενικευμένος και δραστικός περιορισμός του διασυνοριακού ανταγωνισμού μεταξύ συλλόγων που διεξάγεται διά της μονομερούς προσλήψεως ήδη απασχολούμενων ποδοσφαιριστών, επομένως δε της προσβάσεως των συλλόγων στο κύριο μέρος των «πόρων» τους οποίους συνιστούν οι ποδοσφαιριστές, εκτείνεται, από γεωγραφικής απόψεως, στο σύνολο του εδάφους της Ένωσης και έχει, από χρονικής απόψεως, μόνιμο χαρακτήρα καθόσον καταλαμβάνει το σύνολο της διάρκειας ισχύος καθεμίας από τις συμβάσεις εργασίας που μπορεί να συνάψει διαδοχικώς ποδοσφαιριστής με έναν σύλλογο, εν συνεχεία δε, σε περίπτωση μεταγραφής κατόπιν διαπραγματεύσεως σε άλλον σύλλογο, με τον νέο αυτόν σύλλογο, όπως προκύπτει επίσης από το άρθρο 13 του ΚΙΜΠ.

141 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω χαρακτηριστικών, ο εν λόγω περιορισμός παρέχει συνεπώς, στην πράξη, σε κάθε σύλλογο τη βεβαιότητα ή σχεδόν τη βεβαιότητα διατηρήσεως των ποδοσφαιριστών του ενόσω η σύμβαση ή οι διαδοχικές συμβάσεις που συνήφθησαν με αυτούς δεν έχει ή δεν έχουν λήξει ή, πριν από τη λήξη αυτή, ενόσω ο σύλλογος δεν αποφασίζει να τους αποδεσμεύσει στο πλαίσιο καταγγελίας συμβάσεως την οποία δέχθηκε ο ποδοσφαιριστής ή μεταγραφής του ποδοσφαιριστή κατόπιν διαπραγματεύσεως σε άλλον σύλλογο, έναντι καταβολής αποζημιώσεως μεταγραφής.

142 Όσον αφορά, κατά δεύτερον, το οικονομικό και νομικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται οι επίμαχοι στην υπόθεση της κύριας δίκης κανόνες του ΚΙΜΠ, υπενθυμίζεται, κατ' αρχάς, ότι, λαμβανομένης υπόψη της ιδιαίτερης φύσεως των «προϊόντων» που αποτελούν, από οικονομικής απόψεως, οι αθλητικές διοργανώσεις, είναι εν γένει θεμιτό για ενώσεις ή ομοσπονδίες οι οποίες είναι υπεύθυνες για συγκεκριμένο άθλημα να θεσπίζουν, να εφαρμόζουν και να επιβάλλουν την τήρηση κανόνων που αφορούν, μεταξύ άλλων, τις διοργανώσεις στον χώρο του συγκεκριμένου αθλήματος, την εύρυθμη διεξαγωγή τους και τη συμμετοχή των αθλητών σε αυτές (αποφάσεις της 21ης Δεκεμβρίου 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, σκέψη 142, και της 21ης Δεκεμβρίου 2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, σκέψη 103 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

143 Όσον αφορά, ειδικότερα, το ποδόσφαιρο και τις οικονομικές δραστηριότητες τις οποίες συνεπάγεται το συγκεκριμένο άθλημα, είναι θεμιτό για ομοσπονδία όπως η FIFA να υπόκεινται η οργάνωση και η διεξαγωγή των διεθνών διοργανώσεων σε κοινούς κανόνες, με σκοπό τη διασφάλιση της ομοιογένειας και του συντονισμού των συγκεκριμένων διοργανώσεων στο πλαίσιο ενός ετήσιου ή περιοδικού συνολικού χρονοδιαγράμματος καθώς και, γενικότερα, την προώθηση, με κατάλληλο και ουσιαστικό τρόπο, της διεξαγωγής αθλητικών διοργανώσεων βασιζομένων στην ισότητα ευκαιριών και στην αξία. Ειδικότερα, είναι θεμιτό για μια τέτοια ομοσπονδία να καθορίζει, μέσω τέτοιων κοινών κανόνων, τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες οι επαγγελματικοί ποδοσφαιρικοί σύλλογοι μπορούν να συγκροτούν τις ομάδες που μετέχουν στις διοργανώσεις αυτές καθώς και εκείνες υπό τις οποίες οι ίδιοι οι ποδοσφαιριστές μπορούν να συμμετέχουν στις εν λόγω διοργανώσεις. Τέλος, είναι θεμιτό να διασφαλίζεται η ουσιαστική τήρηση των κοινών αυτών κανόνων μέσω κανόνων που καθιστούν δυνατή την επιβολή κυρώσεων (πρβλ. αποφάσεις της 21ης Δεκεμβρίου 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, σκέψεις 144 έως 146, και της 21ης Δεκεμβρίου 2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, σκέψη 104).

144 Στο ως άνω πλαίσιο, δεδομένου ότι η ετήσια ή περιοδική διεξαγωγή των διασυλλογικών επαγγελματικών ποδοσφαιρικών διοργανώσεων στηρίζεται, εντός της Ένωσης, στην αναμέτρηση και τον σταδιακό αποκλεισμό των ομάδων που συμμετέχουν και δεδομένου ότι, κατά συνέπεια, στηρίζεται, κατ' ουσίαν, στην αθλητική αξία, η οποία μπορεί να διασφαλισθεί μόνο εφόσον όλες οι μετέχουσες ομάδες αναμετρώνται μεταξύ τους υπό ομοιογενείς ρυθμιστικούς και τεχνικούς όρους, οι οποίοι εξασφαλίζουν σε ορισμένο βαθμό την ισότητα ευκαιριών (πρβλ. αποφάσεις της 21ης Δεκεμβρίου 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, σκέψη 143, και της 21ης Δεκεμβρίου 2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, σκέψη 105), μπορεί να είναι θεμιτό για μια ομοσπονδία όπως η FIFA να επιδιώκει να διασφαλίζει σε ορισμένο βαθμό τη σταθερότητα ως προς τη σύνθεση του έμψυχου δυναμικού ποδοσφαιριστών από το οποίο επιλέγονται τα μέλη των ομάδων τις οποίες συγκροτούν οι εν λόγω σύλλογοι κατά τη διάρκεια συγκεκριμένης αγωνιστικής περιόδου, επί παραδείγματι αποκλείοντας, όπως προβλέπει το άρθρο 16 του ΚΙΜΠ, τη μονομερή καταγγελία των συμβάσεων εργασίας κατά τη διάρκεια περιόδου, ενδεχομένως δε και συγκεκριμένου ημερολογιακού έτους.

145 Αντιθέτως, οι ιδιαιτερότητες του ποδοσφαίρου και οι πραγματικές συνθήκες λειτουργίας της αγοράς τις οποίες συνιστούν, από οικονομική άποψη, η διεξαγωγή και η εμπορική εκμετάλλευση των διασυλλογικών επαγγελματικών ποδοσφαιρικών διοργανώσεων δεν μπορούν να έχουν ως αποτέλεσμα να επιτρέπεται γενικευμένος, δραστικός και μόνιμος περιορισμός, ενδεχομένως δε και η παρεμπόδιση στο σύνολο του εδάφους της Ένωσης κάθε δυνατότητας τον συλλόγων να επιδίδονται σε διασυνοριακό ανταγωνισμό προσλαμβάνοντας μονομερώς ποδοσφαιριστές οι οποίοι δεσμεύονται συμβατικώς με σύλλογο εδρεύοντα σε άλλο κράτος μέλος ή ποδοσφαιριστές για τους οποίους υποστηρίζεται ότι η σύμβαση εργασίας που είχαν συνάψει με τέτοιον σύλλογο λύθηκε χωρίς νόμιμη αιτία. Με πρόσχημα την αποτροπή επιθετικών πρακτικών προσλήψεως, οι συγκεκριμένοι κανόνες προσομοιάζουν, πράγματι, με συμφωνίες έχουσες ως αντικείμενο το να μην προσλαμβάνει ένας σύλλογος ποδοσφαιριστές άλλου συλλόγου, οι οποίες, κατ' ουσίαν, καταλήγουν σε τεχνητή στεγανοποίηση των εθνικών και τοπικών αγορών, προς όφελος του συνόλου των συλλόγων. Πρέπει να επισημανθεί συναφώς ότι οι συνήθεις μηχανισμού του δικαίου των συμβάσεων, όπως είναι το δικαίωμα του συλλόγου να λαμβάνει αποζημίωση σε περίπτωση λύσεως συμβάσεως εκ μέρους ενός εκ των ποδοσφαιριστών του, ενδεχομένως κατόπιν παρακινήσεως από άλλο σύλλογο, κατά παράβαση των όρων της συμβάσεως, αρκούν για να διασφαλισθεί, αφενός, η επί μακρόν παρουσία του συγκεκριμένου ποδοσφαιριστή στον πρώτο εκ των μνημονευθέντων συλλόγων, αναλόγως των όρων αυτών, και, αφετέρου, η συνήθης λειτουργία

των κανόνων της αγοράς μεταξύ συλλόγων, οι οποίοι επιτρέπουν στους συλλόγους, κατά τη λήξη της προβλεπόμενης διάρκειας ισχύος της συμβάσεως ή νωρίτερα, εφόσον συναφθεί οικονομική συμφωνία μεταξύ συλλόγων, να προσλαμβάνουν τον εν λόγω ποδοσφαιριστή.

146 Εν τέλει, τέτοιοι κανόνες, ακόμη και αν παρουσιάζονται ως έχοντες σκοπό να αποτρέπουν πρακτικές προσελκύσεως ποδοσφαιριστών από συλλόγους που διαθέτουν μεγαλύτερα οικονομικά μέσα, προσομοιάζουν με γενική, απόλυτη και μόνιμη απαγόρευση μονομερούς προσλήψεως ποδοσφαιριστών που δεσμεύονται ήδη με σύμβαση εργασίας, επιβληθείσα με απόφαση ενώσεως επιχειρήσεων στο σύνολο των επιχειρήσεων τις οποίες αποτελούν οι επαγγελματικοί ποδοσφαιρικού σύλλογοι και βαρύνουσα το σύνολο των εργαζομένων, ήτοι των ποδοσφαιριστών. Ως εκ τούτου, παγιώνουν την κατανομή των εν λόγω πόρων μεταξύ των συλλόγων, υπό την επιφύλαξη των μεταγραφών που πραγματοποιούνται κατόπιν διαπραγματεύσεως μεταξύ των συλλόγων. Συνιστούν εξ αυτού του λόγου κατάφωρο περιορισμό του ανταγωνισμού στον οποίο θα μπορούσαν να επιδοθούν οι σύλλογοι εάν δεν υπήρχαν οι συγκεκριμένοι κανόνες και έχουν ως αποτέλεσμα στεγανοποίηση της αγοράς υπέρ του συνόλου των επαγγελματικών ποδοσφαιρικών συλλόγων.

147 Τέλος, τρίτον, όσον αφορά τον αντικειμενικό σκοπό του οποίου η επίτευξη επιδιώκεται με τους επίμαχους στην υπόθεση της κύριας δίκης κανόνες ως προς τον ανταγωνισμό, από τα προεκτεθέντα συνάγεται ότι, ανεξαρτήτως της υποκειμενικής προθέσεως την οποία μπορεί να είχε ο φορέας που θέσπισε τους κανόνες ή των θεμιτών σκοπών που μπορεί αυτός να επιδίωκε, πρέπει να γίνει δεκτό ότι οι εν λόγω κανόνες τείνουν, εξαιρουμένης της περιπτώσεως των ποδοσφαιριστών των οποίων η σύμβαση εργασίας λύθηκε για νόμιμη αιτία ή λύθηκε κατόπιν κοινής συμφωνίας με τον προηγούμενο σύλλογό τους, να καταστήσουν εξαιρετικά δυσχερή, λαμβανομένων υπόψη των νομικών, οικονομικών και αθλητικών κινδύνων που θα συνεπαγόταν κάτι τέτοιο, τη μεταξύ συλλόγων ανάπτυξη ανταγωνισμού για την πρόσβαση στους ουσιώδεις πόρους τους οποίους αποτελούν οι ποδοσφαιριστές που δεσμεύονται με σύμβαση, προσλαμβάνοντας μονομερώς ποδοσφαιριστή απασχολούμενο σε άλλο σύλλογο ή ποδοσφαιριστή για τον οποίον υποστηρίζεται ότι η σύμβαση λύθηκε μονομερώς χωρίς νόμιμη αιτία, δεδομένου ότι τέτοια πρόσληψη είναι δυνατή μόνο μέσω μεταγραφής κατόπιν διαπραγματεύσεως μεταξύ του προηγούμενου και του νέου συλλόγου.

148 Συνεπώς, από την εξέταση του περιεχομένου των επίμαχων στην υπόθεση της κύριας δίκης κανόνων, του οικονομικού και νομικού πλαισίου στο οποίο εντάσσονται και των αντικειμενικών σκοπών των οποίων την επίτευξη επιδιώκουν προκύπτει ότι οι εν λόγω κανόνες είναι ιδιαιτέρως επιβλαβείς για τον ανταγωνισμό στον οποίο θα μπορούσαν να επιδοθούν οι επαγγελματικοί ποδοσφαιρικοί σύλλογοι προσλαμβάνοντας μονομερώς ποδοσφαιριστές οι οποίοι δεσμεύονται συμβατικώς με άλλον σύλλογο ή ποδοσφαιριστές για τους οποίους υποστηρίζεται ότι η σύμβαση εργασίας λύθηκε χωρίς νόμιμη αιτία, επιδιώκοντας, επομένως, να αποκτήσουν πρόσβαση στους ουσιώδεις για την επιτυχία τους πόρους τους οποίους αποτελούν οι ποδοσφαιριστές υψηλού επιπέδου. Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να γίνει δεκτό ότι οι συγκεκριμένοι κανόνες έχουν ως αντικείμενο τον περιορισμό, ενδεχομένως δε και την παρεμπόδιση, του ως άνω ανταγωνισμού, τούτο δε μάλιστα σε ολόκληρη την Ένωση. Ως εκ τούτου, παρέλκει η εξέταση των αποτελεσμάτων.

ε) Επί της δυνατότητας να θεωρηθεί ότι ορισμένες συμπεριφορές ειδικώς δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ

149 Από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι δεν εμπίπτουν οπωσδήποτε στην απαγόρευση του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ όλες οι συμφωνίες επιχειρήσεων ή οι αποφάσεις ενώσεως επιχειρήσεων που περιορίζουν την ελευθερία δράσεως των μερών της συμφωνίας ή των υπόχρεων σε συμμόρφωση προς τις αποφάσεις αυτές. Συγκεκριμένα, η εξέταση του οικονομικού και νομικού πλαισίου στο οποίο εντάσσονται ορισμένες από τις εν λόγω συμφωνίες και αποφάσεις μπορεί να οδηγήσει στη διαπίστωση, πρώτον, ότι οι συμφωνίες αυτές δικαιολογούνται από την επιδίωξη ενός ή πλειόνων θεμιτών σκοπών γενικού συμφέροντος που δεν έχουν, αφ' εαυτών, αντίθετο προς τον ανταγωνισμό χαρακτήρα, δεύτερον, ότι τα συγκεκριμένα μέσα που χρησιμοποιούνται για την επιδίωξη των σκοπών αυτών είναι πράγματι αναγκαία προς τούτο και, τρίτον, ότι, ακόμη και αν αποδειχθεί ότι τα μέσα αυτά έχουν ως εγγενές αποτέλεσμα τον περιορισμό ή τη νόθευση, τουλάχιστον δυνητικώς, του ανταγωνισμού, το εγγενές αποτέλεσμα δεν υπερβαίνει το αναγκαίο μέτρο, ιδίως με την εξάλειψη οποιουδήποτε ανταγωνισμού (αποφάσεις της 21ης Δεκεμβρίου 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, σκέψη 183 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 25ης Ιανουαρίου 2024, Em akaunt BG, C-438/22, EU:C:2024:71, σκέψη 30).

150 Ωστόσο, η ως άνω νομολογία δεν μπορεί να τύχει εφαρμογής στην περίπτωση συμπεριφορών οι οποίες δεν έχουν απλώς ως εγγενές «αποτέλεσμα» τον περιορισμό, τουλάχιστον δυνητικώς, του ανταγωνισμού, περιορίζοντας την ελευθερία δράσεως ορισμένων επιχειρήσεων, αλλά είναι σε τέτοιο βαθμό επιζήμιες για τον ανταγωνισμό, ώστε να μπορεί να θεωρηθεί ότι έχουν ακριβώς ως «αντικείμενο» την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού (αποφάσεις της 21ης Δεκεμβρίου 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, σκέψη 186, και της 25ης Ιανουαρίου 2024, Em akaunt BG, C-438/22, EU:C:2024:71, σκέψη 32). Πράγματι, ο βαθμός στον οποίο οι εν λόγω συμπεριφορές είναι επιβλαβείς για τον ανταγωνισμό, επομένως δε η άμεση ή έμμεση ζημία την οποία μπορούν να προκαλέσουν στους χρήστες και στους ενδιάμεσους ή τελικούς καταναλωτές εντός των διαφόρων οικείων τομέων ή αγορών, είναι τόσο μεγάλος, ώστε να είναι αδύνατο να θεωρηθούν οι συγκεκριμένες συμπεριφορές δικαιολογημένες και αναλογικού χαρακτήρα.

151 Όσον αφορά τις συμπεριφορές οι οποίες έχουν ως αντικείμενο την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού, αυτές μπορούν να εξαιρεθούν από την απαγόρευση του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ μόνον κατ' εφαρμογήν του άρθρου 101, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ και εφόσον πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις που προβλέπει η εν λόγω διάταξη (αποφάσεις της 21ης Δεκεμβρίου 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, σκέψη 187, και της 25ης Ιανουαρίου 2024, Em akaunt BG, C-438/22, EU:C:2024:71, σκέψη 33).

152 Εν προκειμένω, λαμβανομένων υπόψη των όσων εκτίθενται στις σκέψεις 134 έως 148 της παρούσας αποφάσεως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η νομολογία που υπομνήσθηκε στη σκέψη 149 της παρούσας αποφάσεως δεν τυγχάνει εφαρμογής στην περίπτωση κανόνων όπως των επίμαχων στην υπόθεση της κύριας δίκης.

2. Επί του άρθρου 101, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ

153 Από το ίδιο το γράμμα του άρθρου 101, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ προκύπτει ότι κάθε συμφωνία, απόφαση ενώσεως επιχειρήσεων ή εναρμονισμένη πρακτική που αποδεικνύεται αντίθετη προς το άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, λόγω του αντίθετου προς τον ανταγωνισμό είτε αντικειμένου είτε αποτελέσματός της, μπορεί να τύχει εξαιρέσεως αν πληροί το σύνολο των προβλεπόμενων

προς τούτο προϋποθέσεων, επισημαινομένου ότι οι προϋποθέσεις αυτές είναι αυστηρότερες από εκείνες που μνημονεύονται στη σκέψη 149 της παρούσας αποφάσεως (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, σκέψη 189 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

154 Κατά το άρθρο 101, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, το ευεργέτημα της εφαρμογής της ως άνω εξαιρέσεως σε συγκεκριμένη περίπτωση εξαρτάται από τέσσερις προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται σωρευτικώς. Πρώτον, πρέπει να πιθανολογείται επαρκώς ότι η επίμαχη συμφωνία, απόφαση ενώσεως επιχειρήσεων ή εναρμονισμένη πρακτική πρέπει να καθιστά δυνατή τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας, συμβάλλοντας είτε στη βελτίωση της παραγωγής ή της διανομής των οικείων προϊόντων ή υπηρεσιών είτε στην προώθηση της τεχνικής ή οικονομικής προόδου. Δεύτερον, πρέπει να πιθανολογείται, στον ίδιο βαθμό, ότι εξασφαλίζεται στους χρήστες δίκαιο μέρος από το όφελος που προκύπτει από την εν λόγω βελτίωση της αποτελεσματικότητας. Τρίτον, η επίμαχη συμφωνία, απόφαση ή πρακτική δεν πρέπει να επιβάλλει στις συμμετέχουσες επιχειρήσεις περιορισμούς που δεν είναι απαραίτητοι για την επίτευξη τέτοιας βελτιώσεως της αποτελεσματικότητας. Τέταρτον, η εν λόγω συμφωνία, απόφαση ή πρακτική δεν πρέπει να παρέχει στις συμμετέχουσες επιχειρήσεις τη δυνατότητα να εξαλείψουν πλήρως τον ουσιαστικό ανταγωνισμό όσον αφορά σημαντικό μέρος των οικείων προϊόντων ή υπηρεσιών (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, σκέψη 190 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

155 Η μη τήρηση μίας εκ των ως άνω τεσσάρων σωρευτικών προϋποθέσεων αρκεί για να αποκλεισθεί το ενδεχόμενο να μπορεί η επίμαχη συμπεριφορά να τύχει της εξαιρέσεως που προβλέπεται στο άρθρο 101, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, σκέψη 208).

156 Συναφώς, όσον αφορά την τρίτη προϋπόθεση, σχετικά με τον απαραίτητο ή αναγκαίο χαρακτήρα της επίμαχης συμπεριφοράς, η προϋπόθεση αυτή συνεπάγεται εκτίμηση και σύγκριση των συνεπειών της συμπεριφοράς και των εναλλακτικών μέτρων των οποίων η λήψη μπορεί πράγματι να εξετασθεί, προκειμένου να καθορισθεί αν η προσδοκώμενη από την εν λόγω συμπεριφορά βελτίωση της αποτελεσματικότητας μπορεί να επιτευχθεί με μέτρα λιγότερο περιοριστικά για τον ανταγωνισμό. Αντιθέτως, η συγκεκριμένη προϋπόθεση δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τη δυνατότητα κατά το δοκούν επιλογής μεταξύ συμπεριφοράς και εναλλακτικών μέτρων σε περίπτωση κατά την οποία δεν προκύπτει ότι τα δεύτερα περιορίζουν σε μικρότερο βαθμό τον ανταγωνισμό (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, σκέψη 197).

157 Προκειμένου να κριθεί αν η ως άνω τρίτη προϋπόθεση τηρείται εν προκειμένω, το αιτούν δικαστήριο πρέπει να λάβει υπόψη, αφενός, το γεγονός, το οποίο επισημάνθηκε στις σκέψεις 105 έως 112 της παρούσας αποφάσεως, ότι οι επίμαχοι στην υπόθεση της κύριας δίκης κανόνες του ΚΙΜΠ χαρακτηρίζονται από συνδυασμό στοιχείων των οποίων σημαντικός αριθμός επιδέχεται εφαρμογή κατά διακριτική ευχέρεια και/ή στερείται αναλογικότητας. Επιπλέον, πρέπει να λάβει υπόψη το γεγονός, το οποίο επισημάνθηκε στις σκέψεις 138 έως 140, 145 και 146 της παρούσας αποφάσεως, ότι με τους εν λόγω κανόνες προβλέπεται γενικευμένος, δραστικός και μόνιμος περιορισμός του διασυνοριακού ανταγωνισμού στον οποία θα μπορούσαν να επιδοθούν οι επαγγελματικοί ποδοσφαιρικοί σύλλογοι προσλαμβάνοντας μονομερώς ποδοσφαιριστές υψηλού επιπέδου. Πράγματι, καθένα από τα δύο αυτά στοιχεία, θεωρούμενο μεμονωμένα, αποκλείει, εκ πρώτης όψεως, τη δυνατότητα να γίνει δεκτό ότι οι εν λόγω κανόνες είναι απαραίτητοι ή αναγκαίοι προκειμένου να καταστεί δυνατή βελτίωση της αποτελεσματικότητας, εάν υποτεθεί ότι έχει αποδειχθεί η ύπαρξη τέτοιας βελτιώσεως.

3. Συμπέρασμα

158 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, στο προδικαστικό ερώτημα, κατά το μέρος που αφορά την ερμηνεία του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το εν λόγω άρθρο έχει την έννοια ότι κανόνες τους οποίους θέσπισε ένωση ιδιωτικού δικαίου με σκοπό, μεταξύ άλλων, τη ρύθμιση, την οργάνωση και τον έλεγχο του ποδοσφαίρου σε παγκόσμιο επίπεδο και οι οποίοι προβλέπουν:

– πρώτον, ότι επαγγελματίας ποδοσφαιριστής ο οποίος συνήψε σύμβαση εργασίας και στον οποίο καταλογίζεται λύση της συμβάσεως χωρίς νόμιμη αιτία καθώς και ο σύλλογος ο οποίος τον προσλαμβάνει κατόπιν της συγκεκριμένης λύσεως συμβάσεως ευθύνονται αλληλεγγύως και εις ολόκληρον για την καταβολή αποζημιώσεως η οποία οφείλεται στον σύλλογο όπου αγωνιζόταν προηγουμένως ο ποδοσφαιριστής και η οποία πρέπει να καθορισθεί βάσει κριτηρίων ενίοτε ασαφών ή εφαρμοζόμενων κατά διακριτική ευχέρεια, ενίοτε στερούμενων αντικειμενικού συνδέσμου με την οικεία σχέση εργασίας και ενίοτε στερούμενων αναλογικότητας·

– δεύτερον, ότι, σε περίπτωση προσλήψεως του επαγγελματία ποδοσφαιριστή κατά τη διάρκεια προστατευόμενης βάσει της λυθείσας συμβάσεως εργασίας περιόδου, ο νέος σύλλογος υπόκειται σε αθλητική κύρωση η οποία συνίσταται σε απαγόρευση νέων μεταγραφών ποδοσφαιριστών για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, εκτός και αν αποδείξει ότι δεν παρακίνησε τον συγκεκριμένο ποδοσφαιριστή να λύσει τη σύμβασή του, και,

– τρίτον, ότι η ύπαρξη διαφοράς που ανέκυψε λόγω της ως άνω λύσεως συμβάσεως εμποδίζει την εκ μέρους της εθνικής ποδοσφαιρικής ομοσπονδίας στην οποία υπάγεται ο προηγούμενος σύλλογος χορήγηση του ΔΠΜ που απαιτείται για τη μεταγραφή του ποδοσφαιριστή στον νέο σύλλογο, με συνέπεια ο εν λόγω ποδοσφαιριστής να μην έχει δικαίωμα συμμετοχής σε ποδοσφαιρικές διοργανώσεις αγωνιζόμενος με τον νέο σύλλογο,

συνιστούν απόφαση ενώσεως επιχειρήσεων η οποία απαγορεύεται βάσει της παραγράφου 1 του ως άνω άρθρου και η οποία μπορεί να εξαιρεθεί από τη συγκεκριμένη απαγόρευση βάσει της παραγράφου 3 του άρθρου μόνον εφόσον αποδειχθεί, με πειστικά επιχειρήματα και αποδεικτικά στοιχεία, ότι πληρούνται όλες οι απαιτούμενες προς τούτο προϋποθέσεις.

Επί των δικαστικών εξόδων

159 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφαίνεται:

1) Το άρθρο 45 ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε κανόνες τους οποίους θέσπισε ένωση ιδιωτικού δικαίου με σκοπό, μεταξύ άλλων, τη ρύθμιση, την οργάνωση και τον έλεγχο του ποδοσφαίρου σε παγκόσμιο επίπεδο και οι οποίοι προβλέπουν:

– πρώτον, ότι επαγγελματίας ποδοσφαιριστής ο οποίος συνήψε σύμβαση εργασίας και στον οποίο καταλογίζεται λύση της συμβάσεως χωρίς νόμιμη αιτία καθώς και ο

σύλλογος ο οποίος τον προσλαμβάνει κατόπιν της συγκεκριμένης λύσεως συμβάσεως ευθύνονται αλληλεγγύως και εις ολόκληρον για την καταβολή αποζημιώσεως η οποία οφείλεται στον σύλλογο όπου αγωνιζόταν προηγουμένως ο ποδοσφαιριστής και η οποία πρέπει να καθορισθεί βάσει κριτηρίων ενίοτε ασαφών ή εφαρμοζόμενων κατά διακριτική ευχέρεια, ενίοτε στερούμενων αντικειμενικού συνδέσμου με την οικεία σχέση εργασίας και ενίοτε στερούμενων αναλογικότητας·

– **δεύτερον, ότι, σε περίπτωση προσλήψεως του επαγγελματία ποδοσφαιριστή κατά τη διάρκεια προστατευόμενης βάσει της λυθείσας συμβάσεως εργασίας περιόδου, ο νέος σύλλογος υπόκειται σε αθλητική κύρωση η οποία συνίσταται σε απαγόρευση νέων μεταγραφών ποδοσφαιριστών για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, εκτός και αν αποδείξει ότι δεν παρακίνησε τον συγκεκριμένο ποδοσφαιριστή να λύσει τη σύμβασή του, και,**

– **τρίτον, ότι η ύπαρξη διαφοράς που ανέκυψε λόγω της ως άνω λύσεως συμβάσεως εμποδίζει την εκ μέρους της εθνικής ποδοσφαιρικής ομοσπονδίας στην οποία υπάγεται ο προηγούμενος σύλλογος χορήγηση του διεθνούς πιστοποιητικού μεταγραφής που απαιτείται για τη μεταγραφή του ποδοσφαιριστή στον νέο σύλλογο, με συνέπεια ο εν λόγω ποδοσφαιριστής να μην έχει δικαίωμα συμμετοχής σε ποδοσφαιρικές διοργανώσεις αγωνιζόμενος με τον νέο σύλλογο,**

εκτός και αν αποδειχθεί ότι οι συγκεκριμένοι κανόνες, όπως ερμηνεύονται και εφαρμόζονται εντός της Ένωσης, δεν βαίνουν πέραν του αναγκαίου μέτρου για την επιδίωξη του σκοπού ο οποίος συνίσταται στη διασφάλιση της σύννομης διεξαγωγής των διασυλλογικών ποδοσφαιρικών διοργανώσεων, καθόσον διατηρούν σε ορισμένο βαθμό τη σταθερότητα όσον αφορά το έμψυχο δυναμικό των επαγγελματικών ποδοσφαιρικών συλλόγων.

2) **Το άρθρο 101 ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι οι ως άνω κανόνες συνιστούν απόφαση ενώσεως επιχειρήσεων η οποία απαγορεύεται βάσει της παραγράφου 1 του εν λόγω άρθρου και η οποία μπορεί να εξαιρεθεί από τη συγκεκριμένη απαγόρευση βάσει της παραγράφου 3 του άρθρου μόνον εφόσον αποδειχθεί, με πειστικά επιχειρήματα και αποδεικτικά στοιχεία, ότι πληρούνται όλες οι απαιτούμενες προς τούτο προϋποθέσεις.**

(υπογραφές)

[i] Στις σκέψεις 102 και 144 της της παρούσας αποφάσεως επήλθε τροποποίηση γλωσσικής φύσεως μετά την αρχική ανάρτηση του κειμένου στην ψηφιακή Συλλογή της Νομολογίας.